

HRVATSKI VOJNIK

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

ISSN 1330 - 500X
PRINTED IN CROATIA
0 0 7 1 2

9 771847 203008

Vojni pirotehničari i inženjeri PROBILI LED NA DRAVI

3. HRV POMLT

Doprinos
OSRH-a
mentoriranju
policije u
Afganistanu

OSRH
VOJSKA PROBIJALA PUT
DO ZAMETENIH ZASEOKA
NA SVILAJI

SVIJET MULTIMEDIJE

Tekst: HINA, Foto: Ured Predsjednika RH

Hrvatska vojska sudjeluje u mirovnoj misiji UN-a na Golanu od lipnja 2008., a trenutačno se na spornoj visoravni nalazi hrvatski kontingent s ukupno 96 pripadnika pod zapovjedništvom bojnika Ivice Brajkovića. Riječ je o osmoj rotaciji hrvatskog kontingenta u sastavu UN-ovih snaga koje čini malo više od tisuću vojnika iz Austrije, Kanade, Hrvatske, Indije, Japana i Filipina

Predsjednik Josipović s hrvatskim vojnicima na Golanu

Hrvatski predsjednik Ivo Josipović

boravio je u višednevnom službenom posjetu Izraelu koji je započeo susretom s hrvatskim vojnicima koji se nalaze u sastavu UN-ovih mirovnih snaga na Golanskoj visoravni (UNDOF). Uz Predsjednika i vrhovnog zapovjednika OSRH-a hrvatske vojниke posjetili su i ministrica vanjskih i europskih poslova Vesna Pusić te načelnik Glavnog stožera OSRH-a general-pukovnik Drago Lovrić.

Pošto je obavio pregled hrvatskog kontingenta i razgovarao sa zapovjednikom UNDOF-a, filipinskim generalom Nataliom Ecarmom, predsjednik Josipović je kazao da Hrvatska može biti ponosna na svoje vojниke. "Sve

UNDOF je uspostavljen Rezolucijom 1974. UN-a kojom je formaliziran prekid vatre Izraela i Sirije nakon Yom Kipurskog rata, koji su 1973. pokrenuli Sirija i Egipt da bi vratili teritorije izgubljene u Šestodnevnom ratu 1967. Od tada se mandat misije redovito obnavlja rezolucijama UN-a svakih šest mjeseci - najnovijom rezolucijom mandat UNDOF-a produžen je do kraja lipnja ove godine. UNDOF nadzire demilitariziranu zonu duljine 80 km i širine od jednog do deset km, s mandatom razdvajanja izraelskih i sirijskih vojnih snaga. Stanje je u tom području stabilno i od uspostave mandata nisu zabilježeni teški incidenti.

riječu na ponos su svojoj domovini", rekao je hrvatski Predsjednik.

Osvrnuvši se na stanje u obližnjoj Siriji, gdje se nastavlja pobuna protiv režima predsjednika Bašara al-Asada, predsjednik Josipović je kazao da pripadnici mirovnih snaga na Golanskoj visoravni "čvrsto drže stvari u svojim rukama". "Zasad nema nikakvih sigurnosnih ugroza i nadam se da će tako i ostati", dodao je.

Zapovjednik UNDOF-a Ecarma kazao je da UN "čuva mir na Golanskoj visoravni i

u tome je uspješan već više od 30 godina". "Kao što sam rekao Predsjedniku, vrlo sam zadovoljan s hrvatskim vojnicima čuvarima mira. Tijekom svih izazova na Golanu, pokazali su da su vrlo profesionalni i pouzdani", naglasio je filipinski general. ■

informacije koje sam ovdje dobio govore nam da možemo biti jako ponosni na svoje vojниke", kazao je predsjednik Josipović. "Oni uredno provode sve zadaće i održavaju sigurnost na visini ... jednom

Golan je visoravan između Izraela, Libanona, Sirije i Jordana koja je strateški važna zbog svog geopolitičkog položaja, plodne zemlje i zaliha vode. Do 1967. nalazila se u sastavu Sirije, a od tada je pod nadzorom Izraela koji ju je 1981. jednostrano anektirao, što ne priznaje međunarodna zajednica. Izraelski čelnici, sadašnji i prošli, izražavali su spremnost za povlačenje sa sporne visoravni, a u zamjenu su tražili da Sirija pristane na određena sigurnosna jamstva i na "trajni mir".

12

Doprinos OSRH-a mentoriranju policije u Afganistanu

U sastavu 18. HRVCON-a nalazi se treća rotacija Policijskog operativnog mentorskog tima za vezu (POMLT) radi mentoriranja pripadnika afganistanske temeljne policije u zapovjedništvu u provinciji Balkh u gradu Mazar-e-Sharifu kao i policijske postaje u distriktu Chahar Bolak. Profesionalnim pristupom provedbi svih planiranih zadaća tijekom mentoriranja afganistanske policije, provincijalni POMLT timovi ovakvim angažmanom pridonose ukupnoj pozitivnoj ocjeni hrvatskog sudjelovanja u operaciji ISAF...

7

Vojska probijala put do zametenih zaseoka na Svilaji

Cijeli dan i veći dio noći 12. veljače inženjerija GMTBR probijala je put do odsječenih sela na planini Svilaji. Bilo je, kažu, nepredvidivo, a u pojedinim trenucima dramatično. Trebalo je probiti 10 km ceste na 1300 m nadmorske visine, na pojedinim dijelovima široke samo 3,2 metra. Krenuli su u 8 ujutru i metar po metar do 4 sata poslije ponoći. Nanosi snijega bili su visoki gotovo dva metra. Zamrzavalо se gorivo u strojevima. U "hodu" su grijali gorivo koje se smrzavalо na minus 20. Ali put su probili i do najudaljenijeg sela...

Naslovnicu snimio Josip KOPI

Pirotehničari i inženjeri OSRH-a uspješno su minsko-eksplozivnim sredstvima probili 150 metara dug ledeni čep na Dravi. Razbijanjem nakupljenih slojeva leda koji su bili debeli i do pola metra i prijetili blokiranjem protoka omogućeno je daljnje djelovanje ledolomaca. Operacija te vrste izvedena je prvi put otkad postoji OSRH

VOJNI PIROTEHNIČARI I INŽENJERCI PROBILI LED NA DRAVI

4

MORH i OSRH

- 6 NOVOSTI IZ MORH-a i OSRH-a**
Seminar o jačanju partnerstva
- 10 NOVOSTI IZ NATO-a**
Pregovori o sigurnosti
- 14 RAZGOVOR - EFENDIJA AZIZ HASANOVIĆ**
Model prepoznat kao vrijedan, uspješan i potreban
- 16 NOVOSTI IZ OSRH-a**
Pripadnici 19. HRVCON-a posjetili džamiju

VOJNA TEHNIKA

- 18 NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 20 ZAŠTITA OKOLIŠA**
Otpad nije smeće - razvrstavanje i recikliranje otpada u MO i OSRH
- 23 VOJNA TEHNIKA**
Helikopterski izvidnici i ratnici (II. dio)
- 26 POVIJEST ORUŽJA**
Neobični ratni strojevi

MAGAZIN

- 30 PODLISTAK - GRAĐANSKI RATOVI 1945. - 2011.**
Nigerija 1967. - 1970.
- 32 DOMOVINSKI RAT**
Zahtjev "Vlade RSK-a" upućen Konferenciji o Jugoslaviji u Haagu, 18. rujna 1991.
- 34 SVIJET MULTIMEDIJE**
Zasloni za vojsku
- 35 IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
Range Rover Classic

VOJNI PIROTEHNIČARI I INŽEN

Pirotehničari i inženjeri OSRH-a uspješno su minsko-eksplozivnim sredstvima probili 150 metara dug ledeni čep na Dravi. Razbijanjem nakupljenih slojeva leda koji su bili debeli i do pola metra i prijetili blokiranjem protoka omogućeno je daljnje djelovanje ledolomaca. Operacija te vrste izvedena je prvi put otkad postoji OSRH

Snijeg i velika hladnoća s kojom se suočavamo posljednjih dana nisu samo dovele do problema u cestovnom prometu, već i u riječnom. Naime, nad istočnim dijelom Hrvatske nadvila se druga vrsta prijetnje - velike količine leda koje su se pojavile na smrznutim koritima Dunava i Drave stvarajući neprohodne čepove. Takvi čepovi prijete blokiranjem protoka i nakupljanjem prevelike količine vode koja poslije može poplaviti kopnena područja, ugroziti mostove i druge objekte. Zbog svoje debljine i više slojeva nakupljenog leda, čepovi zaustavljaju brodove-ledolomce. Jedan takav čep stvorio se na Dravi, na lokaciji udaljenoj 26 kilometara od ušća s Dunavom, oko 5 kilometara od središta Osijeka.

I tu su u pomoć civilnoj zajednici svojim iskustvom, stručnošću i tehničkim kapaci-

tetima došli u pomoć pripadnici OSRH-a, točnije, Zapovjedništva za obuku i doktrinu HKoV-a "Fran Krsto Frankopan". Uz nužnu koordinaciju zapovjednika ZOD-a brigadnog generala Ivana Jurića s Državnom upravom za zaštitu i spašavanje, MUP-om, Hrvatskim vodama i jedinicama lokalne uprave i samouprave, ustrojene su namjenski organizirane snage. One su 14. veljače uporabom minsko-eksplozivnih sredstava

Namjenski organizirane snage ZOD-a bile su sastavljene od pripadnika:

- Zapovjedništva ZOD-a
- Zapovjedništva Inženjerijske pukovnije (IP) ZOD-a
- Pionirske bojne IP-a
- Riječne bojne IP-a

- Za probnu detonaciju rabljeno je pet eksplozivnih punjenja s oko 3 kilograma lijevanog trolila (oko 15 kilograma eksploziva)

- Za glavnu detonaciju stvoreno je svojevrsno minsko polje koje je na ledu zauzimalo površinu oko 20x150 metara. Rabljena su 22 eksplozivna punjenja s oko 3 kg lijevanog trolila (ukupno više od 60 kg eksploziva)

- Korištene su električne detonatorske kapsle

12.19 - probna detonacija

15.56 - glavna detonacija, probijanje čepa, oslobođanje plovног puta u duljini većoj od 150 metara

postavljenih u rupe izdubljene u ledu uspješno probile čep u duljini većoj od 150 metara. Na taj je način, razbijanjem nakupljenih slojeva leda koji su bili debeli i do pola metra, omogućeno daljnje djelovanje ledolomaca, koji su stupili u

Postavljanje minsko-eksplozivnih sredstava na zaleđenoj Dravi

JERCI PROBILI LED NA DRAVI

Nakon probijanja leda omogućeno je daljnje djelovanje ledolomaca

akciju netom nakon eksplozije. Ledene su krhotine otplutale nizvodno. Ovakva je operacija izvedena prvi put otkad postoji OSRH te je svojevrsni izazov za pirotehničare i inženjerce te druge djelatnike Inženjerijske pukovnije i Zapovjedništva ZOD-a.

Da je posao uspješno obavljen potvrdio je i brigadir Ivan Babić iz ZOD-a, koji je uz brigadira Roberta Suntešića, zapovjednika Inženjerijske pukovnije, vodio cijelu operaciju. Sve je provedeno prema planu, u skladu s procjenama i elaboratom djełotvornosti. Postigli smo zadovoljavajuće rezultate i sada imamo dovoljno podataka da sprovedemo kvalitetnu raščlambu i pri-premimo se za eventualne slične zadaće, ako OSRH bude pozvan obaviti jednak posao, istaknuo je brigadir Babić. ■

Seminar o jačanju partnerstva

Snimio Davor KIRIN

U zagrebačkom je hotelu Sheraton 14. veljače počeo trodnevni seminar "Unified Engagement Croatia Building Partnership Seminar" (Ujedinjeno djelovanje - seminar o jačanju partnerstva). Organiziran je u suradnji Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane (HRZ i PZO) i Američkog ratnog zrakoplovstva u Europi (USAFE). Seminar je okupio predstavnike, ključno osoblje i zapovjednike raznih zrakoplovstava

Hrvatske, SAD-a, Albanije, Bosne i Hercegovine, Italije, Makedonije, Srbije i Slovenije. Zamišljen kao mjesto razmjene stavova i uspostave dobroih odnosa i veza ključnih ljudi i zapovjednika zrakoplovstava.

Seminari su pozdravnim govorima otvorili zapovjednik HRZ-a i PZO-a brigadni general Dražen Ščuri i direktor za

operacije Američkog ratnog zrakoplovstva u Europi general-bojnik David J. Scott.

Organiziran je u formi radionica, svaki dan je nova radionica s novom temom. Teme seminara su "Žaštita premještina zrakoplovnih baza", "Air policing zemalja regije" te "Gašenje požara". Osim upoznavanja i uspostave odnosa ključnog osoblja i zapovjednika seminar je i prigoda za razmatranje i jačanje suradnje u budućim kriznim situacijama te zajedničkog rješavanja poteškoća i problema koji bi se mogli pojavit u budućnosti. Na seminaru se razmatra i

Snimio Davor KIRIN

mogućnost rješavanja rastućih problema iz perspektive zrakoplovne tehnologije i doktrine.

Toma VLAŠIĆ

Rotacija časnika HRM-a u pomorskoj operaciji EU Atalanta

Časnik Hrvatske ratne mornarice kapetan korvete Ivica Pavić ovih je dana preuzeo dužnost analitičara operacije u Zapovjedništvu pomorske operacije Evropske unije Atalanta u Nortwoodu u Ujedinjenoj Kraljevini Velike Britanije i Sjeverne Irske od poručnika bojnog broda Marinka Rubića koji se iz te operacije vratio 10. veljače.

Time se nastavlja aktivno sudjelovanje pripadnika HRM-a u prvoj pomorskoj operaciji Evropske unije koja je pokrenuta za zaštitu programa pomoći Somaliji u hrani te borbi protiv pirata u Adenskom zaljevu i vodama Somalije.

Kapetan korvete Ivica Pavić jedan je časnik HRM-a koji sudjeluje u ovoj operaciji. Pripadnik je OSRH-a od 1993., a obnašao je niz dužnosti u Flotili HRM-a, između ostalih dužnost zapovjednika desantnog broda minopolagača – DBM-81, spasilačkog broda "Faust Vrančić" BS-73, zamjenika zapovjednika divizijuna za potporu, a trenutačno je na mjestu voditelja Odsjeka za obuku i doktrinu u Zapovjedništvu HRM-a.

Pripadnici hrvatskih Oružanih snaga sudjeluju u mirovnoj operaciji Evropske unije Atalanta, u skladu s Odlukom Hrvatskog sabora od 3. travnja 2009.

OJI

Leida PARLOV, Foto GMTBR

VOJSKA PROBIJALA PUT do zamenetih zaseoka na Svilaji

Cijeli dan i veći dio noći 12. veljače inženjerija Gardijske motorizirane brigade probijala je put do odsječenih sela na planini Svilaji. Bilo je, kažu, nepredvidivo, a u pojedinim trenucima i drastično. Trebalo je probiti 10 km ceste na 1300 m nadmorske visine, na pojedinim dijelovima široke samo 3,2 metra. Krenuli su u 8 ujutro i metar po metar do 4 sata poslije ponoći. Nanosi snijega bili su visoki gotovo dva metra. Zamrzavalo se gorivo u strojevima. Vidljivost nikakva. U "hodu" su grijali gorivo koje se smrzavalo na minus 20. Ali put su probili i do najudaljenijeg sela...

Iako se vremenske prilike smiruju a život u snijegom zamenenim područjima polako vraća u normalu, pripadnici OSRH-a i inženjerijski strojevi još su na terenu. Dok ovo pišemo, pripadnici Inženjerijske bojne Gardijske motorizirane brigade još uvijek rade na probijanju i čišćenju prometnica na kninskom području, zaseocima sela Otona, na području Drniša. Jedan inženjerijski stroj radi na širem području Sinja, a najviše mehanizacije je angažirano na komunikaciji Cista Provo – Studenci - Aržano. Kontinuirano se čisti i snijeg u širem području sela Golubić. Uz to na terenu je i nekoliko teretnih vozila OSRH-a koja, prema potrebi, služe za opskrbu hranom i lijekovima, uglav-

Dok ovo pišemo, pripadnici Inženjerijske bojne Gardijske motorizirane brigade još uvijek rade na probijanju i čišćenju prometnica na kninskom području, na području Drniš i na širem području Sinja

Na probijanju prometnica i do najnepristupačnijih mesta, raščišćavanju snježnih nanosa, čišćenju prilaza vitalnim objektima bolnicama, školama, domovima zdravlja..., opskrbi stanovništva hranom i lijekovima na području Šibensko-kninske i Splitsko-dalmatinske županije pripadnici OSRH-a i to Gardejske motorizirane brigade angažirani su od 4. veljače. Odmah nakon uzbunjivanja krenuli su s raščišćavanjem i osiguravanjem prohodnosti državne ceste između Drniša i Knina. Potom je inženjerija angažirana na području Imotske krajine, pa u Cisti Provi, na probijanju ceste Kistanje - Đevrske, širem području Knina, u Drniškom kraju, Sinju, brdsko-planinskim područjima Svilaje i Dinare.... Usporedno s inženjerijskim snagama formirane su i pješačke namjenski organizirane snage, a mesta okupljanja bili su im vojarna u Sinju i luka Lora u Splitu.

Ukupno je bilo angažirano oko 300 pripadnika GMTBR-a. Pridružio im se i tim iz planinske satnije Bojne za specijalna djelovanja s opremom, motornim saonicama, koji su u nekoliko navrata opskrbljivali stanovništvo u širem zaleđu Knina i Drniša hranom i lijekovima. I Zapovjedništvo za potporu se angažiralo s jednim inženjerijskim strojem i ralicom, a helikopter je na raspolaganje stavilo i Hrvatsko ratno zrakoplovstvo.

Išlo se i korak naprijed. U vojarni "General Andrija Matijaš Pauk" osiguran je smještaj za teže bolesnike koji trebaju liječničku skrb, a nisu u mogućnosti svakodnevno putovati do kninske bolnice.

Inženjerija je još uvijek na terenu, a snage pješaštva su u pripravnosti ako bude potrebno reagirati. Pukovnik Alen Ković, zapovjednik Inženjerijske bojne GMTBR-a zahvalio je svim pripadnicima bojne na angažmanu. Vozačima, kao i desetini za održavanje - mehaničarima bez kojih sigurno ne bi odradili zadaću. Istaknuo je i punu suradnju s cestarima, službom 112 i vatrogascima. Prema njegovim riječima, u deset dana sa šest inženjerijskih strojeva odradena su 323 radna sata. Zajedno s teretnim motornim vozilima na raščišćavanju prometnica i putova na području Šibensko-kninske i Splitsko-dalmatinske županije pređeno je više od 6000 km.

nom starijeg stanovništva, na teže dostupnim područjima. Sve aktivnosti se dogovaraju s križnim stožerima koji određuju prioritete te se очekuje da će vojska ostati na terenu još kojih tjedan dana. Sve to da bi, kao što uvijek i radi, pomogla stanovništvu.

S njima smo na terenu bili dan nakon višesatnog iscrpljujućeg probijanja prolaza do odsječenih sela na planini Svilaji koji su trajali cijeli dan i veći dio noći 12. veljače. Bilo je, kažu, nepredvidivo, a u pojedinim trenucima i dramatično. Probijao se put na 1300 m nadmorske visine. Više od 40 stanovnika u nekoliko zaselaka s velikim stočnim fondom bilo je danima zameteno i bez struje. Ponestajalo je i hrane za životinje. Trebalo je probiti 10 km ceste, na pojedinim dijelovima široke samo 3,2 metra. U pogonu je bio stroj dozer D6. Nanosi snijega visoki su gotovo dva metra. Krenuli su u 8 ujutro i metar po metar

do 4 sata poslije ponoc. Zamrzavalo se gorivo u strojevima. Vidljivost je bila nikakva. Bura je dodatno otežavala. Zameti snijega svuda uokolo. Ništa im nije išlo na ruku. Dozer je vozio razvodnik Marinko Domazet, a u stopu ga je pratio i mehaničar za inženjerijske strojeve pozornik Josip Leskur sa svojom ekipom. U "hodu" su grijali gorivo koje se smrzavalo na minus 20. I kao da sve to nije bilo dovoljno, na pojedinim dijelovima puta društvo su im bili i vukovi. Ali put su probili. Unatoč svim neprilikama, naporu i umoru, kaže Domazet, kad smo došli i do najudaljenijeg mesta, osjećali smo se odlično. Lijep je osjećaj kad vidiš da nešto možeš napraviti, nekome pomoći".

Do zamenetih zaseoka na Svilaji vojna inženjerija probijale se od 8 ujutro do 4 sata poslije ponoc

O odgovornosti i savjesnosti hrvatskog vojnika govori i priča skupnika Nediljka Tomasevića, zapovjednika Izvidničke desetine u inženjerijskoj bojni. Kako je uzbunjivanje bilo 4. veljače u subotu, Nediljko je bio kod kuće. Trebao se javiti u 10 km udaljen Sinj. Snijeg je već padao, ceste zametene. Nije mu preostalo ništa drugo nego krenuti pješice. Uzeo opremu i polako prema cesti. Pješačio je 5 kilometara, a onda mu se posrećilo jer je naišlo vozilo koje ga je prevezlo ostatak puta.

Do dolaska vojske brojna su mjesta doslovce bila od-sjećena od svijeta. Tako se upravo vojska prva probila do hidrocentrale Manojlovac gdje su dva dana radnici bili bez ikakve komunikacije. Prvi su probili i put prema Er-veniku. Sve akcije na području Knina vodio je natporučnik Stipe Ćurić, zapovjednik logističkog voda inženjerijske bojne Gardijske motorizirane brigade. Mi smo se, kaže, probijali prvi a iza nas su išli cestari, HEP. "Trebalo se probiti kroz snježne nanose koji su u prosjeku bili visoki i do dva metra".

Angažmanom i održenim zadaćama zadovoljan je i brigadni general Mladen Fuzul, zapovjednik Gardijske motorizirane brigade HKoV-a. "Ponosan sam ne samo na pripadnike Gardijske motorizirane brigade nego i drugih postrojbi OSRH-a koje su nam dale potporu u provedbi ove zadaće - BSD-a, ZzP-a, HRZ-a i HRM-a. Kao i do sada OSRH, u ovom slučaju Gardijska motorizirana brigada, je pokazala brzinu, snalažljivost u danoj situaciji ne dopuštajući da vremenski i bilo koji drugi uvjeti utječu na nas. Obavili smo sve zadaće i mislim

da smo u ovom razdoblju koje je iza nas pokazali da su Oružane snage uvijek tu kad je to potrebno. Civilnim strukturama ćemo nastaviti pomagati dok bude potrebno", kazao je general Fuzul. A zaključak koji nam se nameće na kraju jest, da se i u ovom slučaju potvrdilo da kad bilo kakve vremenske nepogode poprime veće razmjere, oružane su snage nezamjenjive. ■

Vojska će pomagati u raščišćavanju snijega dok god to bude potrebno

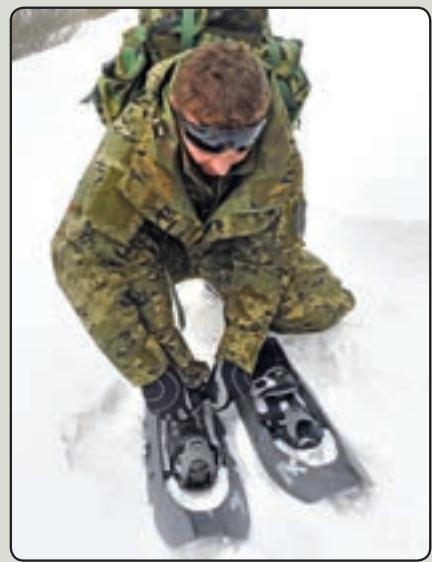

Snimio Josip KOP

Pripadnici BSD-a satima pješaćili da bi zbrinuli bolesne mještane sela Razvođe

Snijeg koji je desetak dana gotovo bez prestanka padaо i niske temperature stvorili su velike probleme za život ljudi, a nerijetko se dogodilo da su pojedina mjesta u potpunosti ostala odsjećena od ostalog dijela Hrvatske, bez struje, vode, grijanja, hrane... Posebno je teško bilo onim ljudima kojima život ovisi o pomoći drugih. Upravo jednom takvom bračnom paru u pomoć su priskočili pripadnici Oružanih snaga RH dokazujući i na taj način koliko su spremni ispuniti zadaću u svim uvjetima. Pripadnici Bojne za specijalna djelovanja, među kojima i jedan paramedic, zbrinuli su osamdesetogodišnjeg stanovnika sela Razvođe kod Drniša, kojem je zbog otvorene rane na potkoljenci, hitno bila potrebna medicinska pomoć, a njegovoj suprubi, koja je srčani bolesnik, dostavili su potrebne lijekove.

Trebalo je propješaćiti nekoliko kilometara u zimskim uvjetima koji su pokazali svu svoju surovost. Osim borbe sa zimskim uvjetima, trebalo se boriti i s vremenom jer u pitanju su bili ljudski životi. Korak po korak, a ni jedan nije bio lagan jer je snijeg bio toliko dubok da su morali rabiti krplje i štapove za hodnju. I tako činilo se satima... No kad se u daljini počeo nazirati obris kuće, zadovoljstvu nije bilo kraja... Ozarena lica onih koji su s nestreljenjem isčekivali pomoć, istog je trenutka izbrisalo sve napore kroz koje se moralio proći. Dugo čekana pomoć je pružena, pacijenti zbrinuti... Ovo je još jedna priča se sretnim završetkom. Nije ni prva, a ni zadnja, tek jedna od mnogih u kojima je vojska dala svoj doprinos.

Snimio Josip KOP

Pregovori o sigurnosti

Predstavnici NATO-a, Afganistana i Pakistana prošloga su tjedna održali sastanak na kojemu je glavna tema bila poboljšanje pogranične sigurnosti na tom području. Kako je potvrdila pakistanska vojska, njihovu stranu na sastanku je predstavljao načelnik za vojne operacije general Ishafak Nadim Ahmed. Razgovor svih partnera održan je u koordinacijskom središtu na afganistsko-pakistanskoj granici, a glavni povod sastanku su pogoršani odnosi NATO-a i Pakistana kojima je prethodio pogranični incident u studenom prošle godine nakon kojeg je Pakistan zatvorio granicu za opskrbu međunarodnih snaga u Afganistanu.

Kosovo - pogled s ulice

Da je Kosovo otkad je 2008. godine proglašilo neovisnost znatno napreduvalo, vidljivo je već i na prvi pogled glavnoga grada Prištine koja bilježi znatan postotak izgrađenosti novih stambenih zgrada. No, s druge stane, većina njih zjape prazne što i ne čudi s obzirom na to da je iznos prosječnog mjesečnog prihoda u toj zemlji svega 250 eura. Novi trgovачki moderni lanci koji se šire tom zemljom samo su tračak onoga što bi razvoj u toj zemlji mogao donijeti, no glavna briga svih jest što će se u nadolazećoj godini događati na gospodarskom planu. Naime, stopa nezaposlenosti od 45 posto najveća je u Europi. Kako je živjeti u toj zemlji i čemu se nadaju stanovnici glavnoga grada, prikazano je i u tekstu koji je objavljen na službenim stanicama NATO-a. Među vojskom nezaposlenih je i Fatmir, koji se u svoju zemlju vratio nakon dugogodišnjeg rada u Njemačkoj, a koju je također pogodila kriza. Inače, prema procjenama UN-a, jedno od pet domaćinstava u toj zemlji žive upravo od prihoda koje zarađuje netko od članova njihovih obitelji u inozemstvu.

"Kosovo je lijepa zemlja i vojnici KFOR-a ili NATO-a su ovdje dobrodošli. No nakon 10 godina građani su postali nestrpljivi", kazao je Fatmir koji smatra da su u početku mnoge međunarodne organizacije pokazale zanimanje za pomoći Kosovu, a zatim su ga počele gubiti.

"Sada nam se opet poklanja više pozomosti, ne zbog nas samih, već zbog činjenice da Srbija želi ući u EU", rekao je. Naime, dugo vremena NATO-ova misija na Kosovu nije se uspijevala probiti kroz medijski eter, a situacija se promijenila tek nakon srpnja prošle godine kada su opet eskalirali sukobi u toj zemlji. Iako još uvijek postoje problemi u toj zemlji, Fatmir je rekao da i dalje vidi potrebu za nastavkom misije te da je NATO već pridonio razvoju demokracije u toj zemlji.

Prvi posjet NATO-ova vojnog izaslanstva Kini

Vojno izaslanstvo NATO-a, predvođeno generalom Jürgenom Börnermannom, boraviti će od 12. do 16. veljače u službenom posjetu Kini. Inače, ovo je prvi put da su kineske vlasti pozvali NATO-ovo vojno izaslanstvo u službeni posjet, a riječ je o uzvratnom posjetu, pošto

Foto: NATO

je sjedište Saveza u lipnju 2010. posjetilo kinesko vojno izaslanstvo. Tijekom posjeta tim NATO-ovih stručnjaka i časnika razmijenit će mišljenja sa svojim kineskim kolegama i to o različitim temama koje se tiču poboljšavanja međusobnog razumijevanja i suradnje.

Izlazna strategija za Afganistan

Da bi na samitu NATO-a u svibnju mogle objaviti da se bliži kraj rata u Afganistanu, Sjedinjene Države nastoje ubrzati osjetljive razgovore s talibanim. Naime, administracija predsjednika Baracka Obame očekuje da će do samita NATO-a u Chicagu moći objaviti početak političkih pregovora afganistske Vlade i talibana. Ti su potezi važni Bijeloj kući i NATO-u koji se u Afganistanu trude snopiti pobunu i osposobiti lokalnu vojsku da preuzme kormilo i bude u mogućnosti samostalno donositi odluke te jamčiti sigurnost svojim sugrađanima. Da bi se to ostvarilo, važno je provesti niz predradnji, a među kojima je i premještanje talibanskih zatvorenika iz Guantanama. Čak i ako

Obamina administracija uspije nagovoriti talibane na pregovore s afganistanskom Vladom, nejasno je hoće li se oni držati postignutog dogovora. Naime, nitko trenutačno ne može jamčiti jesu li oni istinski zainteresirani za mir ili žele izvući svoje ljudi iz zatvora i čekati da se zapadna koalicija povuče. Talibani su još uvijek moći i spremni pregrupirati se, unatoč tomu što su američke snage u Afganistan poslale dodatnih 33 000 vojnika. Inače, središnja tema samita u Chicagu trebala bi biti upravo američka strategija povlačenja gotovo 90 000 vojnika iz Afganistana. Tako bi se već do jeseni ove godine iz te zemlje trebalo povući oko 68 000 ljudi, dok bi se ostatak postrojbi zadržao sve do kraja 2014. Kako trenutačno stvari stje, pa čak i unatoč najavama Francuske koja planira ranije povlačenje iz Afganistana, manje snage koje su zadužene za obuku sigurnosnih snaga trebale bi ostati i nakon isteka toga roka.

11

Znate li ...

da za razmjenu povjerljivih informacija Snage za specijalne operacije rabe sigurnu zaštićenu mrežu zvanu "BICES" - *NATO Battlefield Information Collection and Exploitation Systems*.

Doprinos OSRH-a mentorira

U sastavu 18. HRVCON-a nalazi se treća rotacija Policijskog operativnog mentorskog tima za vezu (POMLT) radi mentoriranja pripadnika afganistanske temeljne policije u Zapovjedništvu u provinciji Balkh u gradu Mazar-e-Sharifu kao i policijske postaje u distriktu Chahar Bolak. Profesionalnim pristupom provedbi svih planiranih zadaća tijekom mentoriranja afganistanske policije, provinčijski POMLT timovi ovakvim angažmanom pridonose ukupnoj pozitivnoj ocjeni hrvatskog sudjelovanja u operaciji ISAF. Potvrđuju nas također kao vjerodostojnjog saveznika čiji su napori važni u zajedničkoj sigurnosti svih saveznika te izgradnji i poboljšanju opće sigurnosne situacije u Afganistanu...

Oružane snage Republike Hrvatske u sastavu 18. HRVCON-a uputile su već treću rotaciju Policijskog operativnog mentorskog tima za vezu (POMLT) radi mentoriranja pripadnika afganistanske temeljne policije u Zapovjedništu u provinciji Balkh u gradu Mazar-e-Sharifu kao i policijske postaje u distriktu Chahar Bolak.

Struktura provinčijskog POMLT-a mješovita je, čini je jedan časnik Vojne policije iz Pukovnije VP-a u svojstvu zapovjednika tima i men-

tora zapovjednika Policijske uprave brigadnog generala Esmatullahha Alizaia, dva pripadnika MUP-a RH, jedan iz Odjela protuexplozijske zaštite PU zagrebačke koji je i mentor personalnom odjelu PU-a i drugi iz Interventne jedinice policije PU zagrebačke kao mentor u Policijskom centru za obuku i Odjelu za stručno usavršavanje i obuku, jedan pripadnik iz 1. bojne GMTBR-a kao operativni i obaveštajni časnik i mentor operativnom časniku PU-a, jedan logistički

časnik iz Logističke pukovnije koji je i mentor logistike PU te devet pripadnika zaštitnih snaga iz 2. bojne GMTBR-a.

Jedna od glavnih zadaća tima provincijskog POMLT-a jest obučavanje i mentoriranje u svim funkcionalnim područjima afganistske temeljne policije radi stalnog razvoja sposobnosti uključujući i nadziranje lokalne sigurnosne zadaće policije u zoni njihova djelovanja a u svrhu poboljšanja pojedinačnih i zajedničkih vještina provođenja svih operacija i uobičajenih aktivnosti tijekom provedbe redovitih i izvanrednih zadaća.

Na čelu PU provincije Balhk od travnja 2010. nalazi se brigadni general Esmatullah Alizai, Paštan, koji ima više od 30 godina iskustva u policiji i velik utjecaj u regiji te uživa poštovanje lokalnih vlasti, građana i koaličijskih snaga. Na razini Policijske uprave je zaposleno 2309 polacajaca od čega je 100 djelatnika vodeći kadar zaposlen u PU. U te snage ubrajuju se i 42 pripadnika zadužena za osobno osiguranje generala Alizaia. Dosadašnja dobra suradnja odraz je uzajamnog poštivanja stečenog profesionalnim odnosom sadašnjeg kao i prethodnih POMLT timova što je jedan od preduvjeta za ostvarivanje planova mentoriranja.

Grad Mazar-e-Sharif zahvaljujući afganistanskoj temeljnoj policiji koja uspijeva održavati sigurnost na potreboj razini ocijenjen je kao "Stabilno okruženje". On je i glavni grad pokrajine Balkh i jedno od najvećih trgovачkih i finansijskih središta Afganistana. Većina dužnosnika GIRoA-e, UN-ove agencije, kao i ostale nevladine organizacije koje djeluju u Regionalnom zapovjedništvu Sjever bazirane su upravo u Mazar-e-Sharifu.

Pripadnici POMLT-timova su ostvarili vrlo dobre odnose i suradnju s PU provincije Balhk što 3. POMLT-u uvelike olakšava nesmetano provođenje zadaća mentoriranja na svim lokacijama u gradu kao i suradnju s ostalim pripadnicima afganistanskih nacionalnih snaga sigurnosti u provinciji Balkh.

Struktura provincijskog POMLT-a mješovita je, čini je jedan časnik Vojne policije iz Pukovnije VP-a u svojstvu zapovjednika tima i mentora zapovjednika Policijske uprave brigadnog generala Esmatollaha Alizaia, dva pripadnika MUP-a RH, jedan iz Odjela protuexplozijske zaštite PU zagrebačke koji je i mentor personalnom odjelu PU-a i drugi iz Interventne jedinice policije PU zagrebačke kao mentor u Policijskom centru za obuku i Odjelu za stručno usavršavanje i obuku, jedan pripadnik iz 1. bojne GMTBR-a kao operativni i obaveštajni časnik i mentor operativnom časniku PU-a, jedan logistički časnik iz Logističke pukovnije koji je i mentor logistike PU te devet pripadnika zaštitnih snaga iz 2. bojne GMTBR-a.

Pozicija provincijskog POMLT-a iznimno je važna za sve pripadnike OSRH-a koji trenutačno borave u misiji i koji rabe tranzitne putove kroz Mazar-e-Sharif kao i ostale prometnice koje su pod nadzorom afganistske temeljne policije u ovoj provinciji i u ovlasti zapovijedanja načelnika PU brigadnog generala Esmatulla Alizaia.

Profesionalnim pristupom provedbi svih planiranih zadaća tijekom mentoriranja afganistanske policije, provincijski POMLT timovi ovakvim angažmanom pridonose ukupnoj pozitivnoj ocjeni hrvatskog sudjelovanja u operaciji ISAF. Potvrđuju nas kao vjerdostojnog saveznika čiji su naporovi važni u zajedničkoj sigurnosti svih saveznika te izgradnji i poboljšanju opće sigurnosne situacije u Afganistanu. ■

mentorju policije u Afganistanu

Pripadnici OSRH-a u sastavu POMLT timova su obučeni i angažirani na temelju svojih specifičnih iskustava i znanja. Stručnjaci su u svom poslu, bogatog ratnog iskustva te specifičnih i u praksi provjerениh i dokazanih vojnih i policijskih znanja i sposobnosti. Njihov konkretan doprinos u misiji poluciо je i odlične rezultate na terenu kao i poštivanje pripadnika policije za čije su mentoriranje zaduženi.

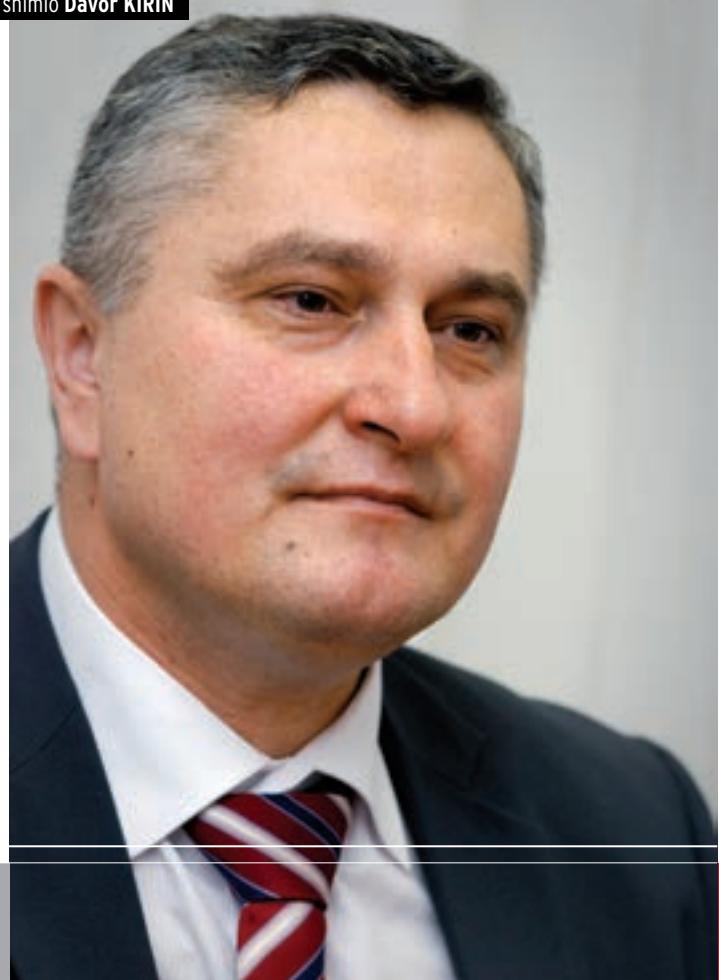

Satnik Franjo Barunčić s brigadnim generalom Esmatullahom Alizaiem

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

U ciljevima predavanja definirano je obučiti svakog časnika i vojnika koji odlazi u mirovne misije da razumije stanje zemlje u koju odlazi sa svim njezinim specifičnostima. Samo tako se može obaviti misija i polučiti određeni uspjeh i sačuvati vlastiti život što smo postavili kao temeljni cilj...

efendija Aziz Hasanović,
pomoćnik glavnog muftije i glavni koordinator
Islamske vjerske zajednice u Hrvatskoj

MODEL PREPOZNAT KAO vrijedan, uspješan i potreban

Suradnja Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj i Ministarstva obrane i OSRH-a u pripremi naših vojnika za sudjelovanje u međunarodnim operacijama traje već punih sedam godina. Kako se ona s vremenom razvijala i proširivala te kakva su bila očekivanja kad je suradnja započela, razgovarali smo s efendijom Azizom Hasanovićem, pomoćnikom glavnog muftije i glavnim koordinatorom Islamske vjerske zajednice u Hrvatskoj.

Vaše angažiranje u pripremi naših vojnika za sudjelovanje u operaciji ISAF pokazalo se važnim i iznimno korisnim u obavljanju

njihovih zadaća u Afganistanu. Kad ste započinjali s tim oblikom suradnje s OSRH-om, kakva su vam bila očekivanja?

Nakon prvog razgovora na ovu temu s generalom Mareković u Karlovcu prije sedam godina, nisam ni slutio da će ovakva vrsta suradnje tako dugo potrajati i da će zahtijevati jedan puni angažman. Tada sam to sa zadovoljstvom prihvatio jer sam smatrao, a i sada nakon sedam godina intenzivnog rada smatram, to svojom obvezom. Onaj tko može pridonijeti stabilnom miru, plemenitoj misiji, međusobnom jačanju ljubavi

i povjerenja među ljudima, međusobnom upoznavanju kroz prizmu kultura i vjera, a to ne učini, sa stajališta islama čini grijeh. Ja sam odgajan da volim mir, da živim u miru, da potičem na mir i da promoviram univerzalne vrijednosti mira. U tom kontekstu me ispunjava ova zadaća koju provodim s našim mirovnim misijama.

Je li tijekom vremena došlo do promjena u formi predavanja koje držite vojnicima prije odlaska u Afganistan?

Osnovne programske odrednice predavanja su ostale iste. To su: načela islama, islamski

svijet danas, plemenski mentaliteti u Afganistanu te sunitsko i šijsko prakticiranje islama. Predavač koji želi uspješan u svom predavanju vodi računa da bude aktualan i da prati cijelovitu situaciju da bi mogao skretati pozornost na određene čimbenike koji se pojavljuju na svjetskoj pozornici. U ciljevima predavanja definirano je obučiti svakog časnika i vojnika koji odlazi u mirovne misije da razumije stanje zemlje u koju odlazi sa svim njezinim specifičnostima. Samo tako se može obaviti misija i polučiti određeni uspjeh te sačuvati vlastiti život što smo postavili kao temeljni cilj. Stalno pratiti događanja u Afganistanu, i okolnim zemljama kao i Golani i svom problematikom koja se vezuje uz njega, Kosovu i svim problemima vezanim uz KFOR, permanentna je zadaća koju moram pratiti u svrhu aktualnih i uspješnih predavanja.

Jeste li zadovoljni reakcijama pripadnika OSRH-a i dobivate li kakve povratne informacije s terena, iz misije?

Povratna informacija koja dolazi od naših mirovnjaka je odlična. Ona nas dodatno obvezuje. Ovaj model prepoznale su druge mirovne snage koje odlaze u ovakve i slične misije kao uspješan i potreban. Pokušava ga se primijeniti u drugim postrojbama. Osobno sam imao pozive i upite iz okolnih zemalja (Makedonija, Crna Gora, Bosna i Hercegovina) koje se priključuju mirovnim misijama da im predstavim naš program i strukturu predavanja da bi ih uvrstili u svoje pripreme za odlazak u mirovne misije. Naš kontingenat pod našom zastavom prepoznat je kao prijateljski i dobrodošao. Mi uspostavljamo ozračje povjerenja, dajemo nadu u bolje sutra, nemamo predrasuda o bilo kome. Domovinski rat iz koga smo nedavno izišli senzibilizira nas u razumijevanju stanja u Afganistanu gdje je rat u kontinuitetu od 1979. godine.

Suradnja s OSRH-om s vremenom se proširivala. Kako komentirate potrebu proširenja suradnje i na kojim se sve ona područjima trenutačno odvija?

Suradnja između Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj i Ministarstva obrane i OSRH-a se s vremenom povećava, rekao bih poprima jedan oblik partnerstva. O svim bitnim pitanjima traži se naše mišljenje a konkretna suradnja odvija se u sljedećem: dušobrižništvo za djelatne vojne osobe,

Ovaj model prepoznale su druge mirovne snage koje odlaze u ovakve i slične misije kao uspješan i potreban

obuka svih mirovnih misija, predavanja na HVU na svim razinama vojne izobrazbe u sklopu vojne etike i religijske kulture, suradnja na programima vojnika iz islamskih zemalja koji dolaze na razne obuke i specijalizirane tečajeve u Hrvatsku putem Ministarstva obrane, predavanja u RACVIAC-u, Središtu za sigurnosnu suradnju. Sve navedeno upućuje na usku i svakodnevnu suradnju, ali upućuje na profesionaliziranje jednog stalnog angažmana u Ministarstvu obrane.

Naš kontingenat pod našom zastavom prepoznat je kao prijateljski i dobrodošao. Mi uspostavljamo ozračje povjerenja, dajemo nadu u bolje sutra, nemamo predrasuda o bilo kome. Domovinski rat iz koga smo nedavno izišli senzibilizira nas u razumijevanju stanja u Afganistanu gdje je rat u kontinuitetu od 1979. godine.

Gdje vidite najpozitivnije učinke suradnje MORH-a i Islamske vjerske zajednice u Hrvatskoj?

Positivni učinci su na svim razinama, dobra i korektna suradnja s Odjelom za odnose s javnošću, s Hrvatskim vojnim učilištem, s Uredom načelnika Glavnog stožera generala Lovrića i svim razinama koje su u procesu realizacije postavljenih zadaća. Nadam se da će se tako nastaviti, dolaskom novog ministra obrane možda i pojačati.

Na nedavno održanoj godišnjoj svečanoj skupštini Udruge za vjersku slobodu u Republici Hrvatskoj nagrađeni ste zbog angažmana u promicanju ljudskih i vjerskih prava. Jeste li očekivali tu nagradu i što vam to osobno znači?

Vjernik kada nešto radi, radi samo zbog Božje nagrade. Naš rad je javan i transparentan te podliježe prosudbi ljudi i okoline. Procjena okoline koja se manifestirala kroz Udrugu za vjerske slobode u Republici Hrvatskoj pokazatelj je da je to što radite ispravno i općekorisno. Želim ponoviti ono što sam rekao u obraćanju tijekom primanja priznanja: Raduje me činjenica da ste u Islamskoj zajednici i u meni osobno prepoznali partnera u promicanju ljudskih prava i vjerskih sloboda. Zahvaljujem Udrizi za vjerske slobode Republike Hrvatske na dodijeljenom priznanju. Za mene je ono iznimna čast, ali istodobno i obveza da u sljedećem razdoblju nastavim s radom i zalaganjem za opće dobro. Islamska zajednica u Republici Hrvatskoj inspirirana svojim univerzalnim načelima promicala je, promiče i promicat će univerzalne vrijednosti poput ljudskih prava i vjerskih sloboda, smatrajući to svetom svojom zadaćom i poslanjem. Poglavar Islamske zajednice u Hrvatskoj cijenjeni muftija Ševko ef. Omerbašić osvjeđočeni je borac za ljudska prava i vjerske slobode. Otuda i priznanje koje se meni danas uručuje ima veću težinu i obvezu. U to ime još jednom hvala i puno sreće i uspjeha svima. ■

Pripadnici 19. HRVCON-a posjetili džamiju

U sklopu pripremne obuke za sudjelovanje u misiji ISAF u Afganistanu pripadnici sastavnice 19. HRVCON-a (NEP, GOMLT) posjetili su 6. veljače Zagrebačku džamiju gdje im je predavač i domaćin bio Aziz ef. Hasanović. Istaknuta je važnost i korisnost ovoga dijela priprema za odlazak u mirovnu misiju, a uime pripadnika kontingenta na organizaciji susreta je zahvalio zapovjednik sastavnice pukovnik Stanko Pustak.

Pripadnici kontingenta upoznati su s trenutačnom situacijom u Afganistanu, s posebnim osvrtom na konkretne situacije prigodom susreta s domicilnim stanovništvom jer će tijekom njihova boravka u Afganistanu biti muslimanski mjesec ramazana (islamski post). Drugi dio predavanja održan je u molitvenom dijelu džamije gdje je predstavljen svojevrsni bonton ponašanja prigodom ulaska u džamiju te su sudionici upoznali njezine sakralne dijelove i njihovu funkciju.

M. Č.

Obuka iz računalnih mreža

U vojarni "Drgomalj" u Delnicama od 30. siječnja do 3. veljače provedena je obuka pripadnika OSRH-a iz osnova računalnih mreža prema programu "CCNA Discovery - Networking for Home and Small Businesses" (Umrežavanje kućnih i malih poslovnih mreža).

Organizator je obuke Bojna za specijalna djelovanja u suradnji s Upravom za komuni-

kacijsko-informacijske sustave GS OSRH-a. Obuku je uspješno završilo 18 polaznika, pripadnika OSRH koji rade na poslovima komunikacijsko-informacijskih sustava u postrojbama OSRH, a instruktore i opremu osigurala je Pukovnija veze HKoV-a. Provedena je radi osposobljavanja pripadnika OSRH za provedbu zadaća u specijalnim operacijama, kako na terenu tako i za rad u SOTU/SOTG (vod za specijalne operacije/zapovjedništvo satnije za specijalne operacije). Pripadnici će biti osposobljeni i za pripremu i provedbu međunarodne vojne vježbe specijalnih snaga Jackal Stone 12, koja će se održati u rujnu ove godine u Republici Hrvatskoj.

OJI

Polaznici Ratne škole u Zapovjedništvu HKoV-a

Zapovjedništvo HKoV-a 6. veljače su posjetili polaznici XIV. naraštaja Ratne škole "Ban Josip Jelačić" predvođeni načelnikom brigadirom Antunom Čičkom. Polaznike je primio zapovjednik general-bojnik Dragutin Repinc i načelnik Odjela za planiranje Zapovjedništva HKoV-a brigadir Ivan Turkalj.

General Repinc je upoznao polaznike

s ustrojem, popunom i operativnim razmještajem HKoV-a, opremanjem, modernizacijom i infrastrukturom, sudjelovanjem u MVO, Ciljevima snaga i sudjelovanjem u EUBG-u, sustavom obuke i obučnom infrastrukturom te prioritetima i zadaćama HKoV-a u 2012. godini. Polaznici su upoznati i s procesom planiranja i provedbe predstojeće MVV Immediate response 2012.

OJI

Stres u svakodnevnom životu i kako se nositi s njim

Vojna kapelacija sv. Petra i Pavla HRZ-a i PZO-a je 7. veljače u 91. zrakoplovnoj bazi organizirala predavanje "Stres u svakodnevnom životu i kako se nositi s njim". Predavanje je održao časnik za vojnu psihologiju 91. zb satnik Mario Mandarić.

Tijekom zanimljivog i stručnog izlaganja pripadnici su više saznali o tome što je stres i kako ga prepoznati, o stresu u obitelji i na poslu, uz poseban osvrt na stresnost vojnog poziva, zatim o posljedicama dugotrajne izloženosti stresnim situacijama, stresu i psihosomatskim bolestima, načinu suočavanja sa stresom te o odnosu vjere i znanstvenih spoznaja u ovom području.

OJI

Donacija Kluba vojnih izaslanika

Već se dugi niz godina Klub vojnih izaslanika u Republici Hrvatskoj odaziva raznim humanitarnim akcijama pa su tako

13. veljače donirali 3.830 kuna Centru za autizam Zagreb. Prikupljenim sredstvima kupljeno je 180 karata za kazališnu pred-

stavu "Tata Lav i njegova sretna djeca" koja je za štićenike Centra održana u dječjem kazalištu Dubrava.

Koordinacijska konferencija

U požeškom Središtu za obuku i doktrinu logistike 7. i 8. veljače provedena je koordinacijska konferencija u potpori predstojeće međunarodne vježbe Mov Con MILU (Višenacionalna integrirana logistička postrojba za nadzor kretanja) koja će biti održana sredinom godine na teritoriju RH.

Svrha je konferencije stvaranje kvalitetnih okvira za predstojeću vježbu, a na njoj se raspravljalo i o mogućem angažiranju Mov Con MILU-a u području operacija (KFOR), što bi za nju to bio prvi angažman u području operacija nakon četiri zajedničke vježbe provedene od 2008. godine. Mov Con MILU kao postrojba ima svrhu uspostavljanja i osiguranja nadzora pokreta određenih elemenata/snaga tijekom upući-

vanja i ulaska u područje operacije tijekom održavanja snaga i tijekom izlaska snaga iz područja operacije.

U bilo kojoj vježbi ili stvarnoj situaciji gdje postoji pokret snaga, Mov Con MILU-ovom strukturu (zapovjednik, operativni i administrativni dio i timovi na terenu) moguće je osigurati prihvat (riječna, morska, zračna luka, željezničko čvoriste, međudržavne granice, cestovni pravci...) koordinaciju i nadzor pokreta (prometa). Hrvatska je ove godine u statusu vodeće nacije (nacije se izmjenjuju godišnje abecednim redom) te je obvezna u skladu s MoU-om (Memorandum of Understanding) organizirati vježbu u svrhu održavanja sposobnosti Mov Con MILU strukture ako postrojba ili dio postrojbe Mov Con MILU nije posljednjih 12 mjeseci rabljen u nekoj operaciji.

Konferenciji su uz zemlju domaćina našli i predstavnici oružanih snaga zemalja članica: Bugarske, Kanade, Litve, Slovačke, SAD-a, Velike Britanije i Češke, dok su u svojstvu promatrača bili predstavnik OS Poljske i predstavnik NATO-a. M. TRNOKOP

Zamjenica pomoćnika ministra obrane SAD-a održala predavanje na HVU

Na Hrvatskom vojnog učilištu "Petar Zrinski", a u sklopu službenog posjeta izaslanstva Ministarstva obrane SAD-a Republići Hrvatskoj, zamjenica pomoćnika ministra obrane SAD-a za Rusiju, Ukrajinu

i Euroaziju Celeste A. Wallander 9. veljače je održala predavanje "Strategija SAD-a za 21. stoljeće".

U pratinji zamjenika načelnika J-5, Zapovjedništva američkih snaga u Europi, ko-

modora Marka C. Montgomeryja i vojnog izaslanika obrane SAD-a u RH brigadira Calvina Carlsena, zamjenicu pomoćnika ministra dočekao je obnašatelj dužnosti ravnatelja HVU-a brigadni general Slaven Zdilar.

Predavanju su nazočili polaznici Ratne škole "Ban Josip Jelačić", Zapovjedno-stožerne škole "Blago Zadro", Visoke dočasnicike izobrazbe, načelnici odjela i katedri i predavači Dekanata HVU-a. Z. L.

Početak izobrazbe

Na Hrvatskom vojnog učilištu "Petar Zrinski" 13. veljače počelo je školovanje polaznika 2. naraštaja treće razine slijedno-rastuće izobrazbe u funkcionalnom

području. Na izobrazbu je upućeno 54 polaznika od kojih je 12 žena. Na uvodnom satu polaznicima se obratio zapovjednik Zapovjedno-stožerne škole "Blago Zadro" brigadir Zvonko Brajković, te ih upoznao s organizacijom, strukturom i zadaćama Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski". Vojno-strukovna izobrazba je najviši oblik izobrazbe stožernih časnika i voditelja u funkcionalnim područjima. Školuje časnike OSRH za obnašanje stožernih i voditeljskih dužnosti u nacionalnim i multinacionalnim stožerima i operacijama na bojištu, mirovnim operacijama te za potrebe drugih tijela obrambenog sustava na operativnoj i strategijskoj razini. Izobrazba se izvodi po modularnom principu i uključuje tri modula. Opći modul i Tečaj za višeg stožernog časnika provode katedre HVU-a, a Strukovni modul provode nositelji funkcionalnih područja uprave Glavnog stožera OSRH. OJI

RUSIJA MODERNIZIRA STRATEŠKE BOMBARDERE

Dužnosnici Ruskog ratnog zrakoplovstva tijekom siječnja su najavili da se pokreće projekt modernizacije strateških bombardera Tupoljev Tu-22M3 i Tupoljev Tu-160. Do 2020. trebalo bi biti remontirano i modernizirano 30 bombardera Tu-22M3 i 10 bombardera Tu-160. Modernizirani bombarderi trebaju biti kralježnica ruske strateške bombarderske flote do uvođenja u operativnu uporabu nove generacije ruskih nadzvučnih bombardera PAK DA. Pošefnost Tu-22 i Tu-160 jest da su to nadzvučni bombarderi s promjenjivom

geometrijom krila, radi poboljšanja letnih performansi posebice pri velikim brzinama na malim visinama.

Bombarderi Tu-22M3 (NATO naziv Backfire-C) uz remont će biti modernizirani na standard Tu-22M3M, što uključuje novu instrumentaciju u kabini, nove komunikacijske i navigacijske sustave, te prilagodbe za nošenje nove generacije zrakoplovnih ubojnih sredstava. Rusija raspolaže sa 16 operativnih bombardera Tu-160, od ukupno 35 proizvedenih, i plan im je u idućem razdoblju raspolagati s 30 operativnih aviona,

Foto: RAF/Mod UK

te najavljenom remontu i modernizaciji 10 aviona pridaju veliku pozornost. Po put Tu-22M3, i na Tu-160 naglasak će biti na modernizaciji pilotske kabine te na integriranju novih komunikacijskih, navigacijskih i oružnih sustava.

I. SKENDEROVIC

RAFAEL PRIKAZAO PRODULJENI PROTECTOR

Izraelska tvrtka Rafael Advanced Defense Systems razvila je produljenu inačicu svojeg daljinskih upravljanog plovila te ga je predstavila na međunarodnoj konferenciji Pacific 2012. Plovila porodice Protector čine dvije inačice, jednu duljine 9 m koja se nalazi u operativnoj uporabi izraelske ratne mornarice te spomenuto produljeno plovilo.

Novi površinski borbeni sustav bez posade također se temelji na trupu stakloplastične brodice duljine 11 m prilagođen daljinskim upravljanim zadaćama. Daljinski

upravljanje plovilo Protector ima ugrađena dva motora čime se postiže veći doplov, brzina veća od 30 čvorova te ima mo-

gućnost upravljanja linijskom ili ne-linijskom komunikacijom. Nadalje, dvama motorima omogućena je potpuna redundancija u navigacijskim i plovnim funkcijama. Trenutačna konfiguracija bazira se na nosivosti korisnog tereta mase 1000 kg što uključuje motrički radar i optički senzori Rafael Toplite. Plovilo je opremljeno daljinskim upravljanim oružanim sustavom koji uključuje tešku strojnici kalibra 12,7 mm i automatski bacač granata kalibra 40 mm.

M. PTIĆ GRŽELJ

BUGARSKA RAZMATRA KUPNJU PORTUGALSKIH FALCONA

pet jednosjednih inačica borbenog aviona F-16AM te tri dvosjedne inačice F-16BM. Bugarska traži zamjenu za postojeću flotu svojih borbenih aviona MiG-21 i MiG-29, koja je pri kraju svoje operativne uporabe, i pritom razmatra više mogućnosti za nabavu novih ili rabljenih borbenih aviona.

Portugal je 1994. u sklopu Foreign Military Sales programa bilateralne vojne suradnje sa Sjedinjenim Američkim Državama, koji je dobio naziv Peace Atlantis I, kupio prvu tranšu Falcona, odnosno 21 avion

F-16A/B Block 15 OCU. Portugalski borbeni avioni 16A/B Block 15 OCU Fighting Falcon spadaju u posljednje proizvedene Block 15 avione, koje prije svega karakterizira ojačani trup sa serije aviona Block 30. Tijekom 1997. u sklopu Peace Atlantis II programa kreće u novu nabavu dodatnih 25 rabljenih aviona F-16A/B. Sada je u Portugalskom ratnom zrakoplovstvu operativno 18 aviona F-16A/B Block 15 OCU, i osam aviona F-16AM/BM.

I. SKENDEROVIC

Foto: Força Aérea Portuguesa

Tijekom siječnja ove godine Bugarska je uputila službeni zahtjev Portugalu za dostavom informacija o borbenim avionima F-16AM/BM Fighting Falcon. Portugalsko ratno zrakoplovstvo (Forca Aerea Portuguesa) zainteresiranim kupcima nudi

NAPREDUJE DOSTAVA Su-34

Tijekom prosinca 2011. i siječnja ove godine tvrtka Suhoj je Ruskom ratnom zrakoplovstvu, u zrakoplovnoj bazi Lipetsk, dostavila šest novoproizvedenih lovaca - bombardera Su-34 (NATO naziv Fullback). Avioni Suhoj Su-34 dio su serije od 32 lovca - bombardera Su-34 koje je Rusija naručila za iznos od oko 1,3 milijarde američkih dolara, s ciljem stvaranja zrakoplovnog puka opremljenog isključivo lovcima - bombarderima Su-34. Radi toga je krajem 2008. pokrenuta proizvodnja Su-34, a prvi avion je dostavljen 21. prosinca 2009., dok preostali Su-34 trebaju biti predani do 2013. godine. Na zadnjim dostavljenim avionima primijenjena je nova shema bojenja, odnosno gornja površina trupa i krila obojena je u tamnosivu boju.

Razvoj Su-34 započet je potkraj osamdesetih godina prošlog stoljeća (prvi probni let izведен je 13. travnja 1990.), i Rusija ga svrstava u tzv. 4+ generaciju borbenih aviona. Lovac - bombarder Su-34 namijenjen je ponajviše za napad na kopnene i površinske ciljeve. Pogonsku skupinu čine dva motora AL-35F, svaki potiska 137,2 kN s dodatnim izgaranjem, koji osiguravaju maksimalnu brzinu do 1,9 M. Maksimalna težina na polijetanju je 45 tona, od čega može na 12 podvjesnih točaka nositi do osam tona ubojnog tereta, što se odnosi na široki spektar navođenih i nenavodjenih bombi i projektila. Uz to, Su-34 je naoružan i automatskim topom GŠ-30/1 (9A-4071K) kalibra 30 mm, s kompletom od 180 granata.

I. SKENDEROVIC

PRVI INDIJSKI IPV

Indijska obalna straža uvela je 20. siječnja u operativnu službu prvi obalni ophodni brod (Inshore Patrol Vessel-IPV) nove klase. ICGS Rani Abbakka je prvi u klasi od pet brodova, izgrađen u domaćem brodogradilištu Visakhapatnam vojno-brodograđevne kompanije Hindustan Shipyard Limited (HSL).

Plovilo duljine 51 m u potpunosti su projektirali i dizajnirali stručnjaci kompanije a brod je opremljen najnaprednijom navigacijskom i komunikacijskom opremom i senzorima. Pogonjen trima MTU dizelskim motorima serije 4000 snage 2720 kW pri 2100 okretaja u minuti te uparen s trima 71S II Rolls Royce vodomlaznim propulzorima, postiže maksimalnu brzinu od 31,5 čv. Pri ekonomskoj brzini

od 14 čv, doplov broda iznosi 1500 Nm, dok posadu čine zapovjednik broda, pet časnika i 34 mornara. Posebne značajke broda uključuju napredni upravljački sustav, sustav nadzora pogonske jedinice te postolje topa uključujući sustav kontrole paljbe vlastitog dizajna. Plovilo nosi jedan gumenjak s tvrdim dnom te dva robot-

ska vozila Gemini namijenjena traganju i spašavanju, provedbi zakona te pomorskoj ophodnji. Brod će ulaskom u flotu indijske Obalne straže povećati kapacitete pomorskih snaga u području istočne indijske obale ponajprije u sigurnosti morskog i priobalnog prometa te zaštite okoliša.

M. PTIĆ GRŽELJ

ČISTOĆA
PONOS NAŠEG GRADA

20

Ustav Republike Hrvatske utvrdio je da država osigurava uvjete za zdrav okoliš. Prema Ustavu svatko je dužan, u sklopu svojih ovlasti i djelatnosti, osobitu skrb posvećivati zaštiti zdravlja ljudi, prirode i ljudskog okoliša

OTPAD NIJE SMEĆE

- razvrstavanje i recikliranje otpada u MO i OSRH

Prema Zakonu o otpadu Republike

Hrvatske: "Otpad je svaka tvar ili predmet određen kategorijama otpada, koje posjednik odbacuje, namjerava ili mora odbaciti".

Problem je to suvremene civilizacije i središnji problem zaštite okoliša.

U svakodnevnoj praksi može se naći još niz definicija koje slikovito određuju pojam otpada kao:

- zbroj proizvodnih i potrošačkih ostataka
- jasni otisak materijalnog života ljudi
- nedovoljno otkriveni izvor sirovina i energije
- roba s pozitivnom ili negativnom, tržišnom vrijednosti
- razvrstani dio smeća.

Iz ovih definicija proizilazi da otpad nije nakupina neiskoristivih tvari i ne mora

postati smeće, tj. mješavina neodgovorno odbačenih, često vrlo dragocjenih, otpadnih tvari. Odlaganje i redovito odvoženje otpada provodi se iz sanitarno-higijenskih razloga. Stvari problemi započinju tek nakon toga. Zakapanje otpada u smetlište uzrokuje dugotrajna i velika zagađenja, te postaje teret okolišu koji će netko morati riješiti. Bitno je naglasiti da se odbacivanjem otpada na odlagališta, bespovratno gube dragocjene materijalne i energijske vrijednosti otpada, a naknadne sanacije takvih smetlišta vrlo su skupe.

Vrste i sastav otpada

Prema mjestu nastanka razlikuju se dvije vrste otpada: komunalni otpad i tehnološki (industrijski) otpad.

Komunalni otpad je otpad iz kućanstva i onaj koji nastaje čišćenjem

javnih površina i otpad sličan onomu iz kućanstva a nastaje u gospodarstvu, ustanovama i uslužnim djelatnostima. Za ispravno postupanje s komunalnim otpadom prije svega su odgovorni stanovnici, proizvođači vlastitog otpada. Komunalne tvrtke moraju osigurati uvjete koji će im omogućiti primjereno postupanje s komunalnim otpadom.

Analize komunalnog otpada u Republici Hrvatskoj pokazuju da je po morfološkom sastavu sličan otpadu iz drugih europskih država. Približno trećinu kućnog otpada (tablica 1.) čini biootpad, odnosno razgradivi otpad (ostaci hrane i prehrabnenih artikala te zeleni otpad – cvijeće, trava, lišće i sl.), oko četvrtinu čine papir i karton, staklene otpadne tvari čine oko 8%, plastika oko 8%, a težinski udjel metala je 2%.

Teoretski se iz kućnog otpada može iskoristiti oko 80% težinskih udjela otpada. Ostatak od oko 20% čine sitni otpad (prašina), ali i neke također potencijalno iskoristive otpadne tvari.

Tehnološki otpad nastaje u proizvodnim procesima u gospodarstvu, ustanovama i uslužnim djelatnostima, a po količinama, sastavu i svojstvu razlikuje se od komunalnog otpada. Za nadzor njegova toka i zbrinjavanje propisani su posebni postupci kojih se mora pridržavati svaki proizvođač, odnosno vlasnik tehnološkog otpada. Za gospodarenje njime koristi se uslugama specijaliziranih tvrtki.

Posebna vrsta otpada jest **opasni otpad**. To je svaka vrsta otpada koja kod neodgovorna postupanja može uzrokovati onečišćenja prirode i okoliša, a za ljudsko zdravlje je posebno opasan. On se mora nadzirati i posebno zbrinjavati prema propisima koje izravno kontroliraju ovlaštene državne ustanove i inspekcije. Najveće količine opasnog otpada nastaju u gospodarstvu, i to posebno u industriji. Manje količine nastaju u kućanstvu i zovu se problematične tvari (ulja, boje, lakovi, baterije, akumulatori, kiseline, lužine, lijekovi, razrjeđivači, otapala i sl.).

U Republici Hrvatskoj svake godine nastane oko 1,2 miljuna tona komunalnog otpada, te više od 6,8 miljuna tona tehnološkog otpada. Prosječno svaki stanovnik u Hrvatskoj godišnje odbaci oko 270 kg komunalnog otpada. Osim velikih količina otpada, poseban problem predstavlja njegov sve veći volumen. Sve te količine u najvećem dijelu završavaju na uređenim ili neuređenim odlagalištima, zauzevši pritom godišnje nekoliko hektara novih površina.

Gospodarenje otpadom

Gospodarenje otpadom obuhvaća sve aktivnosti, odluke i mjere postupanja s otpadom (sprečavanje nastanka otpada, smanjivanje količine otpada i/ili njegova štetna utjecaja na okoliš, prikupljanje, razvrstavanje, recikliranje, obradu, zbrinjavanje i druge djelatnosti

Otpad čija se vrijedna svojstva mogu iskoristiti mora se odvojeno skupljati i skladištiti kako bi se omogućilo gospodarenje tim otpadom u skladu s odredbama Zakona o otpadu.

u svezi s otpadom, te nadzor nad obavljanjem tih djelatnosti).

Smeće se vrlo teško, i to samo djelomično može reciklirati uz vrlo visoke troškove naknadna razvrstavanja, a sekundarne sirovine koje se dobiju na taj način nisu zadovoljavajuće razine kvalitete. Zato se u svim kućanstvima, pravnim i fizičkim osobama, odnosno na svim mjestima nastanka otpada, treba osigurati odvojeno prikupljanje svih iskoristivih otpadnih tvari, kao i njihovo odlaganje u namjenske spremnike (kontejnere).

Za izravno gospodarenje otpadom posebno vrijede takozvane "4R" mjere:

- izbjegavanje/smanjivanje (Reduction)
- ponovna upotreba, bez obrade (Reuse)
- obnavljanje, ponovna upotreba za istu namjenu, ali uz obradu npr. povratna ambalaža (Recovery)

- recikliranje odnosno uporaba, materijalno iskorištanje otpada (Recycling).

Cjeloviti sustav gospodarenja otpadom obuhvaća sljedeće međusobno povezane mjere:

- nadzor toka otpada, od mjesta nastanka do mjesta konačne obrade
- izbjegavanje i smanjivanje otpada
- recikliranje i obnavljanje otpadnih tvari
- obrada neiskorištenog otpada
- minimalno odlaganje obrađenog otpada.

Razvrstavanje i recikliranje otpada u MO i OSRH

Recikliranje (hr.uporaba) je postupak prerade korisnog otpada u upotrebljivi materijal. RECYCLE = RE + CYCLE = PONOVO KRUŽENJE.

Recikliranje se sastoji od odvojenog prikupljanja otpada, njegove prerade i ponovne upotrebe. Korisni se otpad prikuplja koliko je tehnološki moguće, ekološki potrebno i gospodarski isplativo.

Moderne tehnike recikliranja jamče potpuno iskorištenje otpada, ali samo uz uvjet razumna i odgovorna postupanja s otpadom. Na taj će se način osigurati veliki pozitivni ekološki prinosi, a

Reciklažni spremnici

Reciklažni spremnici za met ambalažu i stare baterije

ujedno ostvariti vrlo značajne uštede u troškovima postupanja s otpadom.

Ministarstvo obrane i Oružane snage RH planiraju i provode aktivnosti zaštite okoliša u skladu s važećim propisima iz područja zaštite okoliša.

Provedbom propisanih Uputa o postupanju s otpadom, elaboratima zaštite okoliša, razrađenim planovima lokacija za prikupljanje otpada po vojarnama te opremanjem reciklažnih dvorišta i tzv. zelenih otoka za razvrstavanje i privremenno skladištenje sekundarnih sirovina vodi se značajna briga o iskoristivom otpadu.

U vojarnama koje imaju uređena reciklažna dvorišta prikuplja se i odlaže iskoristivi otpad u posebne namjenske spremnike-kontejnere (tablica 2.), prema vrstama otpada. Spremni su stalno dostupni za odlaganje otpada svim korisnicima u vojarnama.

Osim navedenih vrsta otpada, a prema razrađenim planovima za prikupljanje otpada u vojarnama se na određenim lokacijama odlažu i odvojeno razvrstavaju: otpadna ulja, otpadni akumulatori, otpadni električni i elektronički uređaji i oprema, medicinski

otpad, otpadni metali, glomazni otpad, komunalni otpad, opasni otpad, te ostali specifični oblici otpada ovisno o lokaciji i namjeni vojarne ili poligona.

Provedbu propisanih mjera izvješčivanja, nadzora i zbrinjavanja otpada provode stručne osobe za zaštitu okoliša u vojarnama i vojnim poligonima. Zbrinjavanje otpada regulirano je ugovorima s ovlaštenim tvrtkama, a zbrinjavanje korisnog otpada – sekundarnih sirovina putem koncesionara.

Razvrstavanjem i recikliranjem otpada u MO i OSRH ostvaruju se značajni učinci koji uvelike idu u prilog mjerama štednje i racionalizacije troškova, te očuvanju zdrave čovjekove okoline prema sljedećem:

- ušteda energije
- ušteda sirovina

Tablica 2. Vrste reciklažnih spremnika

VRSTA OTPADA	BOJA SPREMNIKA
OTPADNI PAPIR I KARTON	PLAVI
OTPADNO STAKLO	ZELENI
PET AMBALAŽA	ŽUTI
METALNA AMBALAŽA	SIVI
OTPADNE BATERIJE	CRVENI
STAR LIJEKOVI	BIJELI

- očuvanje kakvoće okoliša – prirode (zrak, voda, zemljište)

- manji financijski troškovi za usluge zbrinjavanja neiskorištenog otpada (smeća)

- dobivanje naknade od registriranih ugovornih koncesionara (skupljača), za zbrinjavanje korisnog otpada.

Kako bi ostvarili što veći udjel korisnog-reciklažog otpada u ukupnoj količini otpada, što manji volumen nastalog smeća, kao i značajne finansijske uštede za plaćanje usluga iznošenja i odvoza smeća koji nastaje u MO i OSRH potrebno je:

- u perspektivnim vojarnama i vojnim poligonima do kraja urediti reciklažna dvorišta i zelene otoke, a u suradnji s ugovornim ovlaštenim tvrtkama ugovoriti zamjenu običnih otvorenih kontejnera s preskontejnerima za odlaganje smeća

- osigurati dovoljan broj kutija za prikupljanje papira i kartona po uredskim

Tablica 1. Prosječan sastav kućnog otpada u Republici Hrvatskoj

BIOOTPAD	37%	SLOŽENETVARI	4%
PAPIR	19%	TKANINE	3%
KARTON	7%	PELENE	2%
STAKLO	8%	PROBLEMATIČNETVARI	2%
PLASTIKA	8%	METAL	2%
SITNI OTPAD	6%	OSTALO	2%

prostorijama, i dodatne spremnike za prikupljane višeslojne tetrapak ambalaže za lokacije na kojima nastaju veće količine navedenih vrsta korisnog otpada.

O onome što će postati smeće ili iskoristivi otpad odlučujemo sami, u svom kućanstvu, na radnom mjestu i sl. Svi dijelovi društva trebaju zajednički djelovati kako bi promijenili sadašnje navike stvaranja i odlaganja otpada jer otpad nije smeće.

Ako svatko od nas u svakodnevnom životu i radu izbjegava nepotrebno stvaranje otpada, ponovno rabi proizvode, razvrstava i reciklira te poticajno djeluje u zaštiti okoliša, zasigurno će se smanjiti količine nastalog otpada, a naš okoliš učiniti ćemo zdravijim i lješim za dobrobit sadašnjih i budućih generacija. ■

Za razliku od borbenih aviona, helikopteri još uvijek nisu doživjeli svoj puni tehnološki prelazak na novu generaciju. Jedan od uzroka takve situacije su ograničena finansijska sredstva dostupna za razvoj novih tehnologija, koja su usmjerena na zadovoljenje tekućih operativnih potreba

HELIKOPTERSKI IZVIDNICI I RATNICI (II. DIO)

Nova generacija helikoptera trebala bi donijeti niz tehnoloških poboljšanja, znatnu promjenu u dizajnu letjelica te postizanje većih brzina. Očekuje se da će izvidničko-borbeni helikopteri biti jedne od prvih platformi na kojima će u skoroj budućnosti biti vidljive te promjene.

Armed Aerial Scout

Gašenjem programa Arapaho 2008. postalo je jasno da Američka kopnena vojska neće moći povući OH-58 iz operativne upotrebe prije 2015. godine. Zbog stalne potrebe za naoružanim izvidničkim helikopterima u operacijama u Iraku i u Afganistanu, činilo se da je jedino rješenje pokretanje novog otvorenog natječaja nadajući se opet da je na tržištu ovoga trenutka dostupan helikopter koji je tehnološki dovolj-

no razvijen i sposoban za pokretanje serijske proizvodnje. U tu svrhu prvo je pokrenuta osamnaestomjesečna analiza ponude helikoptera u svijetu da bi na temelju nje mogli potom pokrenuti Armed Aerial Scout (AAS) program nabave izvidničkog helikoptera nove generacije.

U međuvremenu je Američka kopnena vojska odlučila da će Kiowa Warriori ostati u operativnoj upotrebi sve do 2025. kad bi morali doći novi, znatno brži helikopteri. No uz veliku uporabu u Afganistanu, Iraku i na nekim drugim područjima, teško je vjerovati da će Kiowa Warriori moći izdržati do tada. Zbog stalnog smanjenja obrambenog proračuna, program nabave je odgođen do 2014., uz veliko pitanje hoće li i tada biti pokrenut.

Da bi Kiowa Warriori mogli i dalje biti operativni, moraju proći opsežne

programe obnove i modernizacije. Zanimljivo je da Američka kopnena vojska namjerava u operativnoj upotrebi zadržati 386 helikoptera OH-58D. Radi osiguranja dostačnog broja operativnih Kiowa, nužno je obnoviti i staviti u operativnu upotrebu dio otpisanih OH-58D, ili nastaviti rabiti neke još uvjek operativne OH-58A/C uz njihovo "dizanje" na standard OH-58D.

Za početak je osam helikoptera OH-58A (uz mogućnost 10 dodatnih i plan od ukupno 39) izvučeno iz skladišta te su dobili suvremeni kokpit unutar programa Kiowa CDS-5. Američka kopnena vojska na raspaganju, uz ove, ima još 40 uskladištenih OH-58A. Oni su kandidati za A2D program koji obuhvaća modernizaciju kabine i senzora Casup kojom će biti "podignuti" na OH-58D standard. Casup obuhvaća

Boeingov helikopter AH-6S Phoenix mase je 2136 kg. Pokreće ga turbovratilni motor Rolls-Royce M250 sa 725 KS, a AH-6S se od originalnog AH-6 razlikuje samo po većoj dužini trupa da bi se povećao prostor u kabini. Kabina ima napredni kokpit i izvučeni nos da bi se dobio prostor na koji se postavlja turela s elektrooptičkim motričkim senzorskim sustavima. Glavni je rotor preuzet s MD500, a ugrađen je i novi repni rotor. Na svjetskom tržištu Boeing nudi gotovo isti helikopter pod oznakom AH-6i, a Saudijska Arabija je već naručila 36 komada.

Raytheonov NMS (optronički senzor u nosu). NMS u odnosu na postojeću elektrooptičku senzorsku turelu MMS, koja je na OH-58D na glavčini rotora, pruža znatno bolju preglednost prema dolje a donosi i uštedu mase od 51 kg. Umjesto teških strojnjica XM296 kalibra 12,7 mm, rabit će teške strojnice FN Herstal M3P. Ta će izmjena donijeti dodatnu uštedu od 35 kg na težini letjelice. Ukupno je 380 strojnica M3P povučeno s PZO sustava Avenger te su na raspolaganju za ugradnju na helikoptere OH-58D.

Istodobno s postupkom modernizacije OH-58A u OH-58D, operativni Kiowa Warriori će dobivati nove mogućnosti kroz Mumt-2 (Level Two Manned Unmanned Teaming - zajedničko djelovanje besposadnih i platformi s posadom). Mumt-2 će helikopterima OH-58D omogućiti da u realnom vremenu dobivaju sliku s izvidničkih besposadnih sustava. Da bi se povećala vjerojatnost preživljavanja iznad bojišta, dobit će i BAE Systems AAR-57 CMWS, obrambeni senzorski sustav koji se postavlja na više mjesta na trupu helikoptera te upozorava na približavanje protivničkih projektila (zemlja – zrak i zrak – zrak). U kombinaciji s Casupom, NMS, M3P i drugim modifikacijama Američka

kopnena vojska zapravo dobiva sa-svim novu inačicu Kiowa Warriora i to OH-58F, čiji bi prvi primjerici trebali ući u operativnu upotrebu 2015. godine. Trenutačni planovi predviđaju da se, pošto se iscrpe sve zalihe OH-58A, pokrene serijska proizvodnja novih OH-58F Kiowa Warriora.

Očekujući takav razvoj događaja Bell je razvio Block II inačicu OH-58F. Najveća promjena jest ugradnja jačeg motora koji bi omogućio sigurnije djelovanje iz zračnih luka na velikim nadmorskim visinama i pri velikim ambijentalnim temperaturama. Prvi tehnoški demonstrator je svoj prvi probni let imao 14. travnja 2011., s motorom Honeywell HTS900-2 s 1012 KS. Kako se takav motor pokazao prejakim, drugi će tehnoški demonstrator dobiti motor Rolls-Royce M250 sa 725 KS. Oba helikoptera rabe isti sustav transmisije s helikoptera Bell 407, odnosno repni rotor s Bella 429.

Kandidati za natječaj AAS-a

Iako natječaj nabave helikoptera nove generacije Armed Aerial Scout (AAS) nije još službeno otvoren, više proizvođača je najavilo da se kane javiti

na njega. Tako tvrtka AgustaWestland priprema doradenu inačicu AW119, Boeing nudi svoj AH-6i/S dok EADS North America već neko vrijeme reklamira svoj helikopter AAS-72X. Tvrta AVX nudi vrlo zanimljiv dizajn i temeljito prerađeni Kiowa Warrior pod oznakom OH-58D/AVX. Helikopter rabi koaksijalni glavni rotor s dvije potisne elise na repnoj gredi. Na natječaju konkuriraju i tvrtke Sikorsky s S-97 Raiderom, te Piasecki s Pathfinderom IV, koji su svojim dimenzijama znatno veći helikopteri. Bell i Boeing su najavili svoje kandidate tipa konvertiplana, Bell svoj Hybrid Tandem Rotor a Boeing još napredniji koncept Disc-Rotor. S obzirom na to da se Bellovi i Boeingovi prijedlozi već ovoga trenutka smatraju tehnoški najnapredniji i najzahtjevniji, što zahtijeva dosta vremena i još više novca za dovršetak razvoja, neki im ne daju prevelike šanse za pobjedu na AAS natječaju.

Kao temelj za budući AAS natječaj tvrtka EADS North America je uzela laki transportni helikopter EC145/UH-72A Lakota mase 3585 kg, kojem je dala naziv AAS-72X. Helikopter pokreću dva turbovratilna motora Turbomeca Arriel

EADS North America razvija AAS-72X na osnovi lako transportnog helikoptera UH-72A Lakota

Foto: EADS North America

1E2 sa 748 KS. Američka je kopnena vojska na temelju stečenih iskustava iz Afganistana djelomično dopunila osnovne zahtjeve AAS natječaja te između ostalog inzistira na povećanim mogućnostima djelovanja s uzletišta na velikim nadmorskim visinama pri visokim ambijentalnim temperaturama. Zbog toga EADS North America razmatra mogućnost da kao osnovu za AAS prijedlog uzme helikopter EC145T2 koji pokreće dva turbovratilna motora Arriel 2E sa 1054 KS. Kao jednu od velikih prednosti helikoptera AAS-72X u EADS North America navode visoku razinu kompatibilnosti s njegovom "transportnom" inačicom, što mu daje vrlo bitnu predvidljivost u nabavnoj cijeni te pri planiranju operativnih troškova. Prvi izrađeni tehnološki demonstrator AAS-72X opremljen je s Mission Equipment Package (MEP) opremom čiji je glavni dio turela smještena u samom nosu helikoptera. U tureli se nalaze motrički sustavi koji služe i kao ciljnici za naoružanje koje se nosi bočnim nosačima. Helikopter je opremljen podatkovnom mrežom za prijenos podataka u realnom vremenu te sustavima za nadzor izvidničkih besposadnih letjelica, odnosno prijenos njihovih podataka prema zapovjedništvu.

Novi koncepti

Sikorsky je svojim sredstvima krenuo u izradu dva prototipa S-97 Raidera, a prvi letovi oba prototipa planirani su za 2014. godinu. Raider će imati koaksijalni glavni rotor i potisnu elisu na kraju repa, što je poprilično popularna kombinacija proteklih godina u nastojanjima za većim helikopterskim brzinama. Taj je koncept testiran na demonstratoru tehnologija X2 mase 3600 kg, a prvi je poletio 2008. godine. Pokretan turbovratilnim motorom T800-LHTEC-802 sa 1691 KS, u vodoravnom je letu postigao brzinu od čak 460 km/h. Iako će S-97 biti znatno veći helikopter, Sikorsky tvrdi da će moći krstariti brzinom većom od 370 km/h. Sikorsky se nuda da Američka kopnena vojska neće

Foto: AVX Aircraft Company

Tvrta AVX Aircraft Company nudi vrlo zanimljivu preradu OH-58D Kiowa Warriora

odustati od zahtjeva da AAS helikopter bude spreman za ograničenu operativnu upotrebu do 2025., odnosno da će 2015. biti sklopljen ugovor o financiranju razvoja.

Američka tvrtka AVX Aircraft nudi opsežnu i vrlo zanimljivu preradu OH-58D Kiowa Warriora. Kao osnova zadržani su trup helikoptera i pogonska skupina. Umjesto običnog četverokrakog glavnog rotora, ugrađen je koaksijalni s dva trokraka rotora. Na kraju znatno skraćene i preradele repne grede ugrađene su dvije potisne elise, ili kako ih AVX naziva, ventilatori. Ovi se ventilatori mogu promjenjivo pokretati da bi se njihov potisak iskoristio tijekom polijetanja i slijetanja, ili tijekom lebdenja. Tvrta tvrdi da ova kombinacija omogućava podizanje tereta od 2495 kg na visinu od 1829 m pri temperaturi od 35 C. Brzina krstarenja s naoružanjem bi sa 176 km/h kod običnog OH-58D mogla biti povećana na više od 230 km/h, odnosno maksimalna brzina bi bila blizu 300 km/h. Dolet helikoptera bi trebao biti veći od 424 km uz autonomiju tri sata. Borbeni polumjer djelovanja bit će veći od 150 km. AVX je najavio da će uložiti vlastitim 30 milijuna dolara u gradnju demonstratora tehnologija koji

će se temeljiti na Bellovu helikopteru Bell 206L LongRanger.

JMR program

Dio Pentagonova strateškog programa razvoja Future Vertical Lift (FVL) je i projekt Joint Multi-Role (JMR) helikoptera. Iako Pentagon ima loša iskustva sa zajedničkim projektima koji su trebali zadovoljiti potrebe kopnene vojske, zrakoplovstva i/ili mornarice, zbog smanjenja obrambenog proračuna ipak se odlučuje za takve projekte. U ovom slučaju FVL bi morao donijeti novu generaciju lakih, srednjih, teških i iznimno teških helikoptera koji bi u operativnu upotrebu trebali početi ulaziti oko 2030. godine.

S jedne strane, zbog finansijskih razloga Pentagon od potencijalnih ponuđača očekuje da sami financiraju izradu demonstratora tehnologija, dok, s druge strane, proizvođači očekuju novac iz državnog proračuna, što nužno utječe na dinamiku razvoja novih tipova. JMR-M (Medium) bi trebao biti zamjena za AH-1Z, AH-64, UH-1Y i UH-60. Ovi su helikopteri i najzastupljeniji u američkim oružanim snagama. Pentagon se nuda da će nove tehnologije omogućiti da se tehnologija s JMR-M prenese i na lake helikoptere (koji bi zamijenili i OH-58D) te na one teške (zamjena za CH-47F). ■

Razvoj naoružanja, ratne tehnike i vojne opreme oduvijek je bio najintenzivniji u ratnom razdoblju, a isto tako i nastanak neobičnih pa i bizarnih ratnih strojeva. Naravno, to ima i svoju logiku, jer veliki broj takvih (blago rečeno nekonvencionalnih) projekata bio bi (ili je bio) odbijen u mirnodopskom razdoblju, zbog upitnosti njihove pouzdanosti ili uopće funkcionalnosti

NEOBIČNI RATNI STROJEVI

Tijekom mirnodopskog razdoblja, proračun za obrambene potrebe je u većini zemalja prilično limitiran i podložan iznimno velikoj pozornosti javnosti koja nimalo dobromanjero ne gleda na nepotrebno rasipanje proračunskih sredstava, zbog čega vojni establišment nerado ulazi u projekte upitne djelotvornosti i ponajprije je usredotočen na već provjerenu vojnu opremu i naoružanje. Međutim, ratna situacija (a osobito tzv. totalni rat koji angažira cijelokupni ljudski i materijalni potencijal pogodene društvene zajednice) zahtijeva brzo pronaalaženje svakog mogućeg sredstva kojim se može suprotstaviti protivniku, bez obzira na cijenu koja se pritom mora platiti.

Svjetski su ratovi bez sumnje najtragičniji sukobi u povijesti ljudske civilizacije, ali istodobno i razdoblje najvećeg razvoja naoružanja i vojne opreme, te eksperimentiranja s novim

ratnim napravama, sve da bi se nadmašio ili iznenadio protivnik i time postigla odgovarajuća prednost. U prošlom nastavku ovog serijala opisani su neki neobični ratni strojevi iz I. svjetskog rata, od kojih je samo mali broj bio donekle funkcionalan. Razvoj takvih naprava tijekom II. svjetskog rata bio je još intenzivniji, a veliki broj pokazao se prilično funkcionalan u operativnoj uporabi. No završetkom rata nije zaustavljen razvoj naoružanja i vojne opreme, već naprotiv, stvaranjem blokovske podjele i političke klime Hladnog rata, započela je utrka u naoružanju koja je na obje strane suprotstavljenih vojno-političkih blokova stvorila goleme vojno-industrijske komplekse s brojnim znanstveno-istraživačkim i eksperimentalnim potencijalima. Tako veliki znanstveni i tehnički potencijal u mirnodopskom je razdoblju (ipak se Hladni rat ne može uspoređivati sa

stvarnim ratnim sukobom) imao dovoljno vremena i sredstava za temeljito istraživanje mogućnosti svakog novog sredstva prije nego bi se uveo u operativnu uporabu. Zbog toga je svjetlo dana ugledalo relativno malo neobičnih ratnih naprava, ali i one su našle svoje mjesto u arsenalima velesila, premda samo kao rijetkost ili male eksperimentalne serije.

Borbene sanjke

Borbene sanjke su nastale između dva svjetska rata kao proizvod mlade sovjetske vojne industrije, vođene logikom borbenih djelovanja na širokim, snijegom pokrivenim prostranstvima središnjeg i sjevernog SSSR-a. Zapravo, prve borbene sanjke konstruirao je 1909/10. ruski konstruktor zrakoplova Igor Sikorsky, rabeći za njihov pogon zrakoplovni motor s potisnom elisom, međutim one nikada nisu došle ni do

Atomski bacač Davy Crockett

Bestrajni nuklearni lanser Davy Crockett razvijen je kasnih 50-ih godina prošlog stoljeća, na početku utrke u naoružanju i u razdoblju američke nuklearne premoći, da bi se u slučaju novog svjetskog sukoba nadoknadila udarna moć sovjetskih konvencionalnih snaga. Uporaba tog sustava bila je zamišljena tijekom zadržavajuće obrane u prvoj fazi ratnog sukoba, tijekom koje bi brojne skupine naoružane Davy Crocettom i raspoređene na svakih nekoliko kilometara bojišnice ispaljavale projektile na napadne sovjetske snage, nanoseći im velike gubitke u tehniči i ljudstvu i ometajući njihovo napredovanje, dok se potpuno ne mobiliziraju svi vojni potencijali zapadnih zemalja.

Cijeli sustav je bio težak 34,5 kg, a snaga nuklearne bojne glave procjenjivala se između 10 i 20 KT. Poslugu su činila tri člana i cijelokupni sustav se mogao prevesti na jednom terenskom vozilu. Proizvodio se u dvije inačice - M28 promjera 120 mm i dometa oko 2 km i M29 promjera 155 mm i dometa 4 km. Oba sustava rabila su isti natkalibarni projektil. Proizvodnja i uvodenje u operativnu uporabu ovog sustava započela je 1956. godine i ukupno je proizvedeno 2100 primjeraka. U svakom slučaju, Davy Crockett je bio jedan od najmanjih sustava nuklearnog naoružanja svog doba, a iz operativne uporabe povučen je do kraja 1968. godine.

razine prototipa. Poslije je taj projekt preuzeala i doradila sovjetska vojna industrija, stvorivši prve borbene sanjke u operativnoj uporabi KM-5. Te sanjke su uspješno rabljene tijekom Sovjetsko-finskog rata, a na temelju iskustava iz njihove uporabe stvoren je niz različitih vrsta borbenih sanjki, od kojih su najveće i najviše proizvedene bile borbene sanjke NKL-26.

NKL-26 je bio oklopljeno vozilo na četiri široke skije, pokretano zrakoplovnim motorom s potisnom elisom, koje je moglo prevoziti 4-5 vojnika, a bilo je naoružano puškostrojnicom 7,62 mm. S obzirom na to da su bile preslabo zaštićene (oklopna ploča debljine 10 mm bila je montirana samo na prednju stranu), borbene sanjke služile su jedino za izvidničke i logističke zadaće, u čemu su se pokazale iznimno djelotvorne zbog visoke prohodnosti na neutabanom dubokom snijegu koji su svladavale maksimalnom brzinom 30-35 km/h. Osim toga, prevozile su skijaške postrojbe do prve crte bojišta, a u povratku su rabljene za evakuaciju ranjenika. Vrlo korisnima pokazale su se i u probijanju opsade Lenjingrada, kada su stalno operirale preko zaledena jezera Ladoga. Tijekom rata konstruirane su i najmanje borbene sanjke RF-8 za dva člana posade (vozač i strojnica) samo za izvidničke zadaće. Kako se tijekom rata strateška inicijativa mijenjala, a osobito pošto je Crvena armija započela opsežne ofenzivne operacije, borbene sanjke sve više su gubile na važnosti, pa su iz operativne uporabe povučene i prije završetka rata.

Fugo-baloni

Jedno od najbizarnijih oružja II. svjetskog rata nesumnjivo su japanski fugo-baloni namijenjeni za izazivanje požara na širokom prostoru SAD-a. To se danas može smatrati jedinim oružjem kojim su tijekom rata bombardirane SAD. O fugo-balonima danas se relativno malo zna, ponajprije što je njihova borbena djelotvornost na američkom teritoriju bila gotovo nevažna, a cijeli taj projekt otkriven je tek nakon rata.

Fugo-baloni nastali su u studenom 1944. kao svojevrsno oružje očajnika, ne bi li na neki način unijeli nesigurnost i paniku među pučanstvom SAD-a i tako utjecali na ratne operacije koje su u to vrijeme bile vrlo nepovoljne za Japan. Riječ je o balonima promjera malo većeg od metra napunjenoj vodikom na koji je bio obješen borbeni teret od četiri zapaljive termitne bombe i trenutačno-rasprskavajuće zrakoplovne bombe od 15 kg. Osim borbenog tereta, u nosivom prostoru bio je i uređaj za automatski nadzor visine s 36 vrećica punjenih pijeskom, koje su otpuštane čim bi balon izgubio na programiranoj visini između 10 i 11 000 m. Baloni su lansirani u Japanu i pogodnim zračnim strujama

NKL-26, najčešće i najveće borbene sanjke u operativnoj uporabi tijekom II. svjetskog rata

Kugelpanzer je vjerojatno jedno od najbizarnijih oklopnih vozila u povijesti, o kojem se još uvijek vrlo malo zna

putovali su do SAD-a otprilike 3-4 dana prosječnom brzinom 80 – 120 milja/sat. Tijekom putovanja vodik je postupno prolazio kroz pore balona, prvo bitno napravljenog od navoštenog papira, a poslije od industrijske svile, pa je balon postupno gubio na visini. Svaki put kada bi pao ispod 8 000 m, odbacila bi se vrećica s pijeskom i balon bi ponovno dostigao planiranu visinu. Vrijeme putovanja balona bilo je proračunato s ciklusom njegovih uspona i padova, tako da je zadnja vrećica pijeska odbačena neposredno prije dolaska do istočne obale SAD-a. Kada bi balon ponovno izgubio predviđenu visinu (a sada je to bilo već duboko nad teritorijem SAD), umjesto vrećica s pijeskom počele bi se odbacivati zapaljive bombe. Posljednja se odbacivala zrakoplovna rasprskavajuća bomba od 15 kg čime je zapaljen sporogoreći štapin koji je aktivirao eksplozivno punjenje na tijelu balona i uzrokovao njegovo samouništenje.

Iako je ispušteno oko 9000 tih balona, pretpostavlja se da je do SAD-a doletjelo manje od 1000, a s obzirom na to da je to bilo krajnje neprecizno oružje koje je svoj ubojni teret rasijavalo doslovno nasumce, nisu napravili gotovo nikakvu štetu. Nekoliko šumskih požara za koje se danas pretpostavlja da su mogli nastati kao posljedica djelovanja tih balona, bili su relativno brzougašeni. Fugo-bal-

ni pokazali su se toliko nedjelotvorni da Amerikanci nisu ni shvatili da ih netko bombardira.

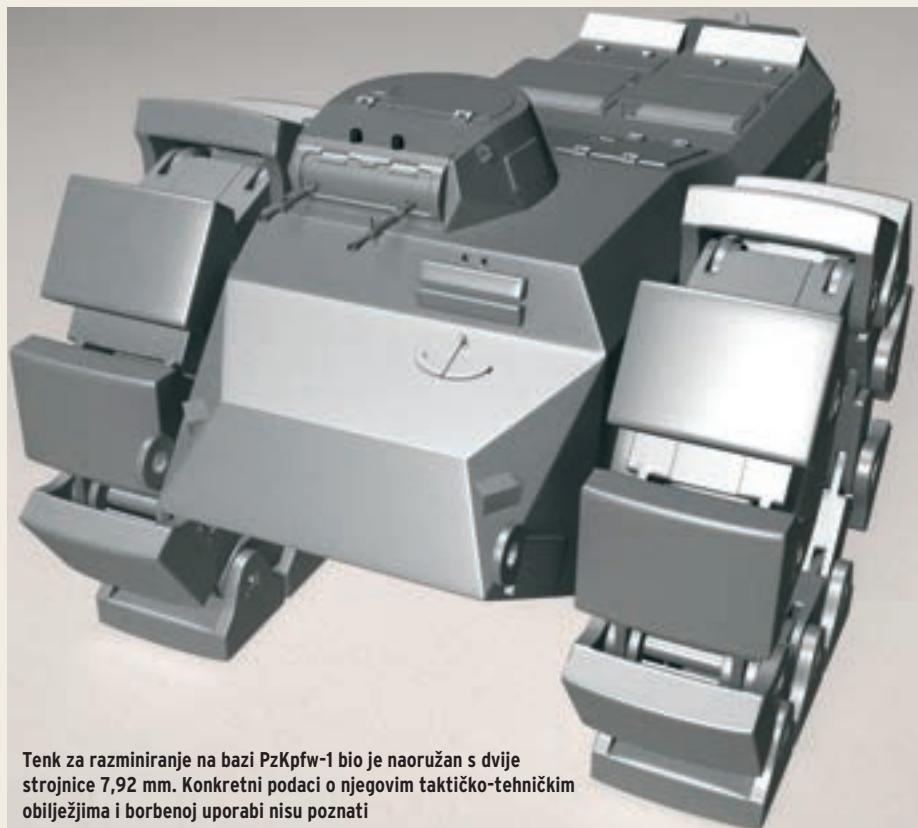
Kugelpanzer (okrugli tenk)

Kugelpanzer je jedno od najrjeđih i najčudnijih oklopnih vozila na svijetu, a do danas je sačuvan samo jedan primjerak koji se nalazi u Muzeju tenkova u

mjestu Kubinka pokraj Moskve. Vozilo je proizvedeno u Njemačkoj, a pouzданo je utvrđeno de se izvozilo u Japan (jedini primjerak tog vozila zarobljen je tijekom sovjetske ofenzive protiv japanskih snaga u Mandžuriji). Prepostavlja se da je rabljen ponajprije za izvidničke zadaće, jer nije imalo nikakvog naoružanja, a oklop je bio deboe samo 5 mm (zapravo, bio je zamišljen kao pokretna promatračka točka za topničke izviđače). Vozilom je upravljao jedan čovjek, a pokretalo se narezanim bočnim stranama koje su trebale nadomjestiti gusjenice. Motor je u donjem dijelu vozila, zajedno s malim spremištem goriva. O borbenoj uporabi i djelotvornosti ovog "tenka" nema relevantnih podataka.

Tenk za razminiranje

Još jedno od neobičnih vozila bio je njemački tenk za razminiranje koji je trebao biti rabljen na Istočnom bojištu, ali po svemu sudeći nikada nije došao do operativne uporabe. Vozilo je rađeno na bazi lakog tenka PzKpfw-1, a razminiranje se trebalo obaviti pomoću

Tenk za razminiranje na bazi PzKpfw-1 bio je naoružan s dvije strojnica 7,92 mm. Konkretni podaci o njegovim taktičko-tehnicičkim obilježjima i borbenoj uporabi nisu poznati

masivnih čeličnih blokova ugrađenih na masivne kotače, međutim, pošto je vozilo završeno, Nijemci ga nisu stigli ispitati u stvarnoj situaciji, jer je zarobljeno već u prvom razdoblju njemačke ofenzive. Zato je imala priliku ispitati ga sovjetska strana kada je zarobljeno – po svjedočenju očevidaca cijelog događaja, ispod jednog kotača stavili su bojnu protutenkovsku minu, posada je ušla u vozilo i nagazili na minu. Kotač je izdržao detonaciju bez ikakvih problema i oštećenja, ali s obzirom na to da je cijelo vozilo bilo građeno na bazi lakog tenka, detonacija ga je prevrnula. Posada je, naravno, ostala živa i zdrava. Osim tog svjedočenja i jednog muzejskog izloška,

Ekranoplan Lun

Ekranoplan Lun je svojevrsna kombinacija broda, zrakoplova i amfibije namijenjen za izvođenje iznenadnih raketnih udara po pomorskim snagama protivnika. Konstrukcijski je riješen da se kreće neposredno iznad vodene površine (do 3 m visine), pokretan s osam mlaznih motora potiska 127 kN svaki. Na taj način omogućena mu je nevjerljivna brzina plovidbe (leta) od oko 280 uzlova (420 km/h) što mu omogućuje brzi prilaz snagama protivnika i iznenadni raketni udar prije nego se on snađe. Daljina plovidbe (leta) je veća od 1800 km. Lun je naoružan sa šest vođenih raketa brod-brod Moskit, a za obranu od zračnog napada ima dvije dvocijevne kupole s topovima kal. 23 mm. Posadu čini 15 ljudi (šest časnika te devet dočasnika i mornara). Za sada je izgrađen i u operativnoj uporabi samo jedan primjerak ekranoplana i nalazi se u sastavu Kaspijske flote, a kakva će biti daljnja sudbina tog projekta, teško je sada zaključiti, jer se još uvijek istražuju njegove taktičko-tehničke i borbene mogućnosti u radikalno promijenjenim političkim i geostrateškim okolnostima.

Francuski borbeni skuter Vespa 150 TAP. Na bočne okvire iznad zadnjeg kotača još se moglo staviti po tri granate na svaki

nema drugih relevantnih podataka o mogućoj uporabi ovog vozila u borbenim djelovanjima.

Borbeni skuter

Na temelju iskustva iz uličnih borbi tijekom II. svjetskog rata, francuske oružane snage su početkom 50-ih godina prošlog stoljeća razvile i uveli u operativnu uporabu neobičnu kombinaciju talijanskog skutera Vespa 150 s montiranim američkim bestrzajnim topom M-20 kalibra 75 mm. To oružje je bilo primarno namijenjeno zračno-desantnim snagama u svrhu povećanja njihovih protuoklopnih mogućnosti te pokretljivosti protuoklopne skupine. Top se jedino rabio na svom uobičajenom postolju pošto je skinut s vozila, dok je skuter služio za transport oružja i posluge (nisu zabilježeni slučajevi uporabe topa dok je bio montiran na skuteru, iako bi i to vjerojatno bilo moguće u slučaju krajnje nužde). Poslugu topa činila su četiri čovjeka na dva skutera (jedan je prevozio oružje i dva člana posluge, a drugi streljivo i ostatak posluge). Oko 800 tih vozila rabljeno je tijekom rata u Alžиру, a potkraj 70-ih godina prošlog stoljeća počelo je njihovo postupno povlačenje iz operativne uporabe.

Četverogusjenični tenk

Jedan od krajnje neobičnih ratnih strojeva, koji djeluju kao da su nastali za potrebe znanstveno-fantastičnih filmova poput Rata zvijezda ili Zvjezdanih staza,

projekt je sovjetskog teškog tenka pod oznakom Objekt 279. Taj razvojni projekt teškog tenka nastao je 1959. godine, u vrijeme kad se posebna pozornost počela posvećivati manevarskoj sposobnosti i prohodnosti, pa je stvoren prototip četverogusjeničnog tenka, vjerojatno jedinstvenog te vrste u svijetu. Zbog velike površine svojih gusjenica imao je mali specifični pritisak na podlogu, pa se mogao rabiti na nestabilnim podlogama (močvarno zemljiste, pjesak, duboki snijeg, blato i sl.), a po svojim konstrukcijskim obilježjima trebao je vodene zapreke prelaziti plivanjem, pri čemu bi velika površina gusjenica služila za pogon umjesto propelera.

Tenk je imao masu veću od 60 tona, a glavno naoružanje činio je top kalibra 130 mm. Osim topa, tenk je bio naoružan koaksijalnom teškom strojnicom 14,5 mm. Motor s 1000 KS omogućavao mu je maksimalnu brzinu 55 km/h, a kapacitet spremnika omogućava operativni polujmer oko 300 km. Slično kao i kod većine tenkova tog vremena, posadu su činila četiri čovjeka (zapovjednik, topnik, punilac i vozač). Temeljni razlog zbog čega je zaustavljen rad na ovom projektu, ali i na svim ostalim razvojnim projektima teškog tenka, promjena je sovjetske doctrine uporabe oklopnih snaga, pri čemu je u potpunosti odbačena potreba za teškim tenkovima i sva daljnja pozornost usmjerenja je na razvoj srednjih tenkova, slično koncepciji MBT-a (Main Battle Tank) koja je već prije bila usvojena na Zapadu. ■

Područje jugoistočnog dijela Nigerije je 1967. godine proglašilo neovisnost pod nazivom Neovisna Republika Biafra. Nakon dvije i pol godine rata, pokušaj odcjepljenja je skršen...

NIGERIJA 1967. - 1970.

Na brzinu stvorena vojska Biafre na kraju je pretrpjela niz poraza, a država je nestala brzo kao što je i stvorena

U drugoj polovici šezdesetih godina XX. stoljeća u Nigeriji, najmnogoljudnijoj afričkoj državi, živjelo je 58 milijuna stanovnika, podijeljenih na čak 250 različitih etničkih zajednica. Geografska udaljenost, jezične, kulturološke i osobito vjerske različitosti su priječile stvaranje jedinstvene nacije. Najveći nigerijski narod su Hausa-Fulani koji žive na sjeveru zemlje te su većinom sunitski muslimani, zatim narod Yoruba na jugozapadu zemlje koji su kršćani i muslimani te većinom kršćanski narod Ibo (Igbo) na jugoistoku Nigerije.

Nigerija je postala neovisna u listopadu 1960. Prvi premijer postao je Abubakar Tafawa Balewa, inače musliman sa sjevera zemlje. Premijera se u ostatku zemlje optuživalo za favoriziranje sjever-

nih dijelova. Zbog kolonijalne politike novačenja, većina nigerijskih vojnika je dolazila sa sjevera, dok je časnički kadar potjecao iz razvijenijih dijelova na jugu. Na nezadovoljstvo juga središnja vlada je 1961. pokušala okrenuti trend novačenja časnika u korist sjevernih dijelova. Favoriziranjem sjevera je protumačena i manipulacija popisima stanovništva kao i politika raspodjele središnjeg proračuna, koja je išla u korist sjeverne regije, premda je na sjeveru živjelo više od pedeset posto stanovnika zemlje.

Dva vojna udara

U siječnju 1966. je vojnim udarom petorice bojnika nigerijske vojske (Nze-ogwu, Ifeajuna, Okafor, Anaforo, Ade-moyega) srušena Prva republika i ubijen

premijer Balewa. Četvorica od petorice časnika su bili Iboi, dok je većina žrtava među političarima i vojnicima pripadala narodima sa sjevera. Ubrzo je vlast došla u ruke generala Johnsona Aguiyi-Ironsija, također iz naroda Ibo. Ironsijev vojni režim je zabranio političke stranke, ukinuo federalni ustroj i centralizirao zemlju, ali djelomično stabilizirao stanje. No sjeverni narodi su udar smatrali urotom naroda Ibo. U srpnju 1966. su vojni časnici sa sjevera izveli novi vojni udar u kojem je ubijen Aguiyi-Ironsi.

Na čelo zemlje dolazi pukovnik Yakubu Gowon, kršćanin iz naroda Hausa, koji će vladati sljedećih devet godina. Nakon Gowonova vojnog udara na sjeveru, narodi Hausa i Fulani progone Iboe. Ubijeno je između osamdeset i stotinu

tisuća ljudi, a izbjeglički val se povlači na teritorij istočne regije gdje narod Ibo čini većinu.

Izbjeglice sa sjevera su tražile odcepljenje istočne regije od ostatka Nigerije. No odluka o izdvajajući istoka je velikim dijelom bila uvjetovana njihovim zalihamama nafte koje su činile čak 67 posto ukupnih nigerijskih naftnih pričuva. U svibnju 1967. je Vlada u Lagosu donijela odluku o podjeli istočne regije na tri dijela, od čega će u dvije narod Ibo biti manjina i izgubiti nadzor nad područjima bogatim naftom.

Neovisnost Biafre

Vojni guverner istočne regije pukovnik Odumegwu Ojukwu je 30. svibnja proglašio odcepljenje oblasti pod nazivom Neovisna Republika Biafra. Novoproglashednu državu su priznale Obala Bjelokosti, Gabon, Tanzanija i Zambija, a ostatak afričkih zemalja nastavio je podupirati režim u Lagosu. Biafra je u razmjerne kratkom vremenu uspjela stvoriti atributе suverene zemlje uključujući izdavanje vlastitog novca. Počela je naplaćivati prihode od koncesija stranim naftnim kompanijama, što je 1967. iznosilo 40 milijuna dolara godišnje.

Središnja vlada je na proglašenje neovisnosti Biafre 6. srpnja odgovorila vojnom akcijom. U prvoj fazi rata federalne snage su uspjele zauzeti grad Nsukka na sjeveru Biafre. Ipak, prvi pokušaj federalnih snaga da brzo slome biafranski otpor nije uspio. Biafranske postrojbe su, uz pomoć dijela federalnih postrojbi koje su otkazale poslušnost Lagosu, prešle u protunapad. U kolovozu 1967. prelaze rijeku Niger, koja čini zapadnu granicu Biafre, zauzimaju grad Benin te napreduju prema glavnom gradu Lagosu. Biafranski nalet je naposljetu zaustavljen tek kod grada Ore.

Humanitarna katastrofa

Nakon konsolidacije, snage središnje vlade potkraj rujna ponovno kreću u ofenzivu. Pred ofenzivom nigerijske vojske sjedište Biafre je bilo premješteno u grad Aba, da bi poslije pred napredovanjem vladinih snaga glavni grad

postao Umuahia, a naposljetu i grad Oweri. U svibnju 1968. nigerijska vojska osvaja strateški važnu luku i naftno središte Biafre Port Harcourt. Pošto su Vladine snage zauzele obalni dio Biafre, secessionisti su izgubili mogućnost dostave oružja morskim putom. Oskudne informacije koje su dopirale iz Biafre su govorile o teškim borbama s malo zarobljenika i velikim civilnim žrtvama. Povlačenje biafranskih postrojbi su pratile kolone desetine tisuća civila. Zbog poremećaja poljoprivredne proizvodnje i nemogućnosti opskrbe izvana ubrzo je došlo do masovne pojave gladi. Umrle su desetine tisuća ljudi. Na vrhuncu krize, u prosincu 1968. je Međunarodni odbor Crvenog križa procijenio da u Biafri dnevno od gladi umire 14 000 ljudi. Iako je međunarodna zajednica nastojala pomoći civilnom stanovništvu hranom i lijekovima, zbog ograničenih prometnih veza i kontinuiranih borbi pokušaji su bili svedeni na minimum ili u potpunosti onemogućeni. Stradanje civilnog stanovništva su spretno koristili biafranski politički lobiji u inozemstvu za pridobivanje potpore međunarodne javnosti.

Rasplet i pomirba

Tijekom prosinca 1969. nigerijska vojska je počela završnu ofenzivu. Njome je do početka siječnja 1970.

teritorij odmetnute regije sveden na enklave oko gradova Orlu, Uli i Oweri. Napokon, 12. siječnja, nakon trideset mjeseci rata, Biafra je položila oružje. Budući da je Oyukwu netom prije poraza prebjegao u Obalu Bjelokosti, predaju federalnim snagama je potpisao general Effiong. U trenutku predaje Biafre u teritorijalnoj enklavi površine 2500 km² je bilo zatećeno čak tri milijuna ljudi. Tijekom rata je više od milijun ljudi umrlo od gladi i bolesti ili poginulo u ratnim operacijama, dok se prema nekim procjenama broj stradalih penje i na tri milijuna. Biafra je porazom prestala postojati kao subjekt međunarodnog prava.

Nakon svršetka ratnih operacija nisu zabilježeni brojniji slučajevi osvete Vladinih snaga nad Iboima. Pokrenut je proces pomirbe i povratka raseljenog stanovništva te politička rehabilitacija pripadnika biafranske administracije. Zbog sudjelovanja u odcepljenju suđen je i zatvoren razmjerno mali broj ljudi. U ratu je iznimno ojačala nigerijska vojska koja je postala glavnim čimbenikom političkog i društvenog života zemlje. Nakon rata je Nigerija podijeljena na više federalnih jedinica koje su trebale autentično reprezentirati različite etničke skupine, međutim, zemlja ni danas nije poštedena povremenih etničkih sukoba. ■

Kolona izbjeglica napušta Biafru. Građanski rat u Nigeriji doveo je do jedne od najvećih humanitarnih katastrofa druge polovice XX. stoljeća

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

Zahtjev "Vlade RSK-a" upućen Konferenciji o Jugoslaviji u Haagu, 18. rujna 1991.

Na početku rada Konferencije o Jugoslaviji u Haagu, vodstvo pobunjenih Srba nastojalo je da međunarodni čimbenici samoproglašenu Krajinu priznaju kao "samostalni i politički pravni subjekt u okviru Jugoslavije", a ne kao dio Hrvatske. U tu svrhu je, na "6. sjednici Vlade Srpske Autonomne Oblasti Krajine", održanoj 18. rujna 1991. u Kninu, "u zgradi Skupštine opštine soba broj 51", donesena odluka o "upućivanju zahtjeva predsjedavajućem Konferenciji o Jugoslaviji u Hagu Lordu Piteru Karingtonu za punopravno učešće Srpske Autonomne Oblasti Krajine na Konferenciji o Jugoslaviji". Sjednici su nazočili predsjednik Vlade dr. Milan Babić, Lazar Macura, Milan Bauk, Branko Šimpraga, Vaso Ležaić, Milan Martić, Risto Matković i Dušan Badža. U obrazloženju odluke "predsjednik Vlade dr. Milan Babić" istaknuo je "kronologiju nastajanja Krajine" i utvrdio tekst zahtjeva, u kojem se navodi da je utemeljen "na pravu naroda na samopredjeljenje i samoodbranu kao i na odlukama i odredbama pravila međunarodnog ratnog prava". Dakako, pritom je zanemarena činjenica, koju je poslije potvrdila i "Badinterova komisija", da su prema Ustavu SFRJ pravo na samodređenje imale republike. Spomenuti zahtjev u kojem je, kao i u prethodnim dokumentima, hrvatska vlast neutemeljeno prozvana "fašističkom", još je jedno svjedočanstvo o isključivosti vodstva pobunjenih Srba u Hrvatskoj:

"1. SAO Krajina samostalni je politički i pravni subjekt u okviru Jugoslavije. Politička i pravna samostalnost SAO Krajine datira od 19. 08. 1990. godine kada se srpski narod SAO Krajine na plebiscitu, koristeći svoje pravo na samoopredje-

ljenje, gotovo stoprocentnom većinom odlučio za autonoman politički i pravni status SAO Krajine u okviru Jugoslavije.

2. Demokratska volja srpskog naroda SAO Krajine izražena na referendumu (dva puta 19. 08. 1990. i 12. 05. 1991. godine), da autonomno odlučuje o svojoj sudbini, napadnuta je od hrvatske fašističke vlasti svim sredstvima uključujući i oružje, zbog čega je srpski narod SAO Krajine, koristeći svoje pravo na samoodbranu, bio primoran da se brani oružjem, što je prouzrokovalo ratne sukobe.

Cilj odbrane srpskog naroda bio je da se odbrani teritorijalni integritet, politička i pravna samostalnost SAO Krajine i da se istovremeno srpski narod SAO Krajine zaštići od novog genocida koji je pripremala hrvatska fašistička vlast.

Zbog agresije neofašističke hrvatske vlasti na SAO Krajinu, SAO Krajina i njene oružane snage uvučene su u ratni sukob protiv svoje volje, stoga Vlada SAO Krajine, zahtjeva od Konferencije u Hagu da omogući punopravno učešće Vladi SAO Krajine na Konferenciji, kako bi ona kao legalan i legitiman organ vlasti SAO Krajine prestavljala SAO Krajinu i u njeno ime punopravno učestvovala u doноšenju odluka o obustavljanju agresije Republike Hrvatske na SAO Krajinu i druge srpske oblasti i potpuni prekid oružanih sukoba čime bi se stvorile osnove za pravedno i trajno rješenje jugoslovenske državne i političke krize.

Naš zahtjev počiva na tome što SAO Krajina ispunjava sve neophodne uslove da joj se prizna status u sukobu, a time i pravni i politički subjektivitet, jer ima:

- sopstvenu teritoriju koju kontroliše;
- legalnu na osnovu Ustavnog zakona

SAO Krajine, obrazovanu Vladu Krajine, koja de facto vrši suvremenu vlast na svojoj teritoriji i koju podržava cjelokupno stanovništvo;

- legalne oružane snage SAO Krajine organizovane i potčinjene vrhovnoj komandi i vojnoj disciplini uz strogo poštovanje zakona i običaja međunarodnog ratnog prava;
- osnovni konstitutivni akt SAO Krajine, Ustavni zakon SAO Krajine;
- Skupštinu SAO Krajine konstituisanu od poslanika izabralih na slobodnim i višestrašnim izborima na osnovu odredaba pravnih propisa SAO Krajine.

Ovim SAO Krajina ispunjava sve potrebne uslove međunarodnog prava koji se traže kao osnov priznanja samostalnosti i teritorijalnog i političkog subjektiviteta određene teritorije.

Član 1. Haškog pravilnika o dobrovoljačkim odredima i miliciji traži slijedeće uslove za priznavanje oružanih snaga kao zaraćene strane, odnosno strane u sukobu:

- a) Da oružane snage imaju na čelu ličnost odgovornu za svoje podčinjene.
- b) Da oružane snage imaju znak raspoznavanja.
- c) Da oružane snage otvoreno nose oružje.
- d) Da se u operacijama koje vode oružane snage pridržavaju zakona i običaja rata.
- a) Oružane snage SAO Krajine koju čine Teritorijalna odbrana Krajine i Milicija Krajine potčinjene su vrhovnom komandantu oružanih snaga SAO Krajine i on je odgovoran za svoje potčinjene. Institucija Vrhovne komande sankcionisana je zakonom SAO Krajine.
- b) Oružane snage SAO Krajine imaju posebne oznake – srpsku trobojku u

VREMEPOV

19. veljače 1945.

Iskrcavanje na Iwo Jimi

Iwo Jima pripada vulkanskom otočju u zapadnom Tihom oceanu, 1200 kilometara jugoistočno od Tokija. Postao je strateški važan u II. svjetskom ratu, pošto su 1944. Amerikanci osvojili Guam i Saipan. Na njemu su bile tri zračne luke, s kojih bi, ako ih osvoje, Amerikanci imali na dometu japanske gradove. Američka invazija na plaže južnog dijela otoka počela je 19. veljače 1945. Do večeri se iskrcajalo 30 tisuća marinaca. U nekoliko sljedećih dana napredovali su vrlo sporo zbog žestokog otpora Japanaca, iz dobro utvrđenih rovova. Istodobno su japanske specijalne zračne snage, samoubilačke kamikaze, napadali američke ratne brodove, smještene u blizini otoka. Nakon četiri dana Amerikanci su ipak uspjeli zauzeti greben na planini Suribachi, najvišu i strateški najvažniju točku na Iwo Jimi. Fotografija za koju je novinar Associated Press Joseph Rosenthal dobio Pulitzerovu nagradu postala je jedna od najpoznatijih vojnih snimki svih vremena. Na njoj američki vojnici postavljaju zastavu da bi ohrabrili svoje suborce u dalnjem osvajaju otoka. Fotografija je toliko dirnula predsjednika Roosevelta da je zapovjedio da se snimljeni vojnici vrate kući, da bi poticali hrabrost američkih vojnika. Vratila su se samo trojica, dok su ostali, zajedno s još 6 800 marinaca, zauvijek ostali na Iwo Jimi. Uoči konačnog sloma japanski zapovjednik, general Tadamiči Kurijabaši, triput se naklonio prema carskoj palači u Tokiju, a zatim prgnute glave počinio harakiri. U carski stožer prethodno je poslao poruku: "Molim da mi oprostite što sam neprijatelju dopustio da zaposjedne komad japanskog teritorija". Američki admiral Nimitz pobjedu je objavio potkraj ožujka, ali se divlja bitka po dobro utvrđenim pećinama vodila sve do sredine svibnja. Gotovo svi branitelji otoka, njih 22 tisuće, poginuli su. Nekoliko dana nakon što su zauzeli Iwo Jimu, Amerikanci su krenuli u osvajanje Okinawe. Ondje je broj žrtava s obiju strana bio mnogostruko veći!

18. veljače 1358. - Zadarskim mirom Hrvatskoj pripao velik dio istočne obale Jadrana

20. veljače 1974. - donesen posljednji Ustav SFRJ

21. veljače 1431. - započelo suđenje Ivani Orleanskoj u Rouenu

Leon RIZMAUL

INFOKUTAK

Otvorena izložba "Liliput Ceramics"

Svjetska muzejska zbirka male i minijature keramike pod nazivom "Liliput Ceramics" otvorena je 13. veljače u MORH-ovoј Galeriji "Zvonimir". Na izložbi je predstavljeno više od 250 radova umjetnika iz sedamdesetak zemalja svijeta, a između ostalih i Perua, Urugvaja, SAD-a, Novog Zelanda, Vijetnama, Iraka, Pakistana, Japana, Koreje te većine zemalja Europske unije. Od hrvatskih umjetnika radovima se predstavljaju: Josip Dominić, Ivica Šiško, Ljubomir Stahov, Miro Vuco, Vesna Aralica, Višnja Marković, Drago Jančić, Ivančica Vončina, Višnja Jelačić, Marina Tudjina Badurina, Zvonimir Gračan, Valerija Polanec, Nadica Eichhorn i ostali.

Selektor izložbe Hanibal Salvaro u prigodi otvaranja naglasio je da je ova izložba po opsegu svojevrstan muzej suvremene umjetničke keramike, vjerojatno najveća zbirka na svijetu koja još treba pronaći trajnu adresu i tako obogatiti hrvatsku muzeološku ponudu. Najvažnije značajke ove zbirke su velika umjetnička sloboda uporabe medija keramike, gotovo zanemariv postotak uporabnih djela, tj. radova koji bi se eventualno mogli svrstati u područje primijenjenih umjetnosti. Kao što ime izložbe i kaže, izloženi radovi veličine su do 17 cm u tri dimenzije, a mali format je ponovno skrenuo pozornost na svoju opravdanost jer je omogućio mnogim kreativcima da se ogledaju na svjetskoj likovnoj sceni bez finansijskih i tehničkih poteškoća, zaključio je Salvaro. Većina radova do sada je izlagana i na Svjetskoj izložbi male i minijature keramike, tijekom 2007. i 2008. godine u Zagrebu, Čakovcu, Opatiji i Rovinju, a ovaj postav je upotpunjen novonabavljenim radovima.

Otvorenju izložbe uz mnoge uzvanike, umjetnike, predstavnike medija i goste, nazočili su i veleposlanik Republike Albanije u Hrvatskoj Pellumba Qazimi te predstavnici egipatskog i rumunjskog veleposlanstva u RH, čiji umjetnici također sudjeluju na izložbi.

Izložba se može razgledati do 29. veljače 2012. u radno vrijeme Galerije "Zvonimir", od ponedjeljka do petka od 10 do 18 sati, ulaz je slobodan.

Svetmirka MIOČIĆ

obliku štita s ukrštenim mačevima i natpisom "Krajina" i "Milicija Krajine".

c) Oružane snage SAO Krajine legalna su institucija sistema i njeni pripadnici otvoreno nose oružje.

d) Oružane snage s SAO Krajine podređene su Vrhovnoj komandi. Vrhovni komandant oružanih snaga SAO Krajine svoje snage upotrebljava u skladu s zakonima i običajima ratnog prava. Jedinice oružanih snaga SAO Krajine u svim operacijama koje vode pridržavaju se zakona i običaja ratnog prava i djeluju isključivo u okviru sopstvene teritorije braneći je od agresije Republike Hrvatske. (...)

Sve navedeno čini dovoljan osnov i bitnu prepostavku prema pravilima Međunarodnog ratnog prava za priznanje SAO Krajine, kao i za to da joj se uputi poziv za punopravno učestvovanje na Konferenciji o Jugoslaviji.

Molimo Vas da prilikom odlučivanja o našem zahtjevu za punopravno učešće Srpske Autonomne Oblasti Krajina na Konferenciji u Hagu imate u vidu i činjenicu da je srpski narod današnje SAO Krajine 1918. godine prilikom stvaranja Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca (kasnije Kraljevine Jugoslavije) samostalno i suvereno preko svojih predstavnika u Nacionalnom vijeću (faktički vlasti), odlučivao o ulasku u zajedničku državu, uostalom kao što su to činili Srbi i u drugim dijelovima zemlje.

Tražimo od Vas, gospodine Karington, da na prvoj plenarnoj sjednici Konferencije o Jugoslaviji u Hagu koja je zakazana za četvrtak (19. septembar 1991. godine), razmotrite naš zahtjev i da nas o tome obavijestite. ■

Priredio: Mladen PALIĆ

ZASLONI ZA VOJSKU

MicroOLED nam predstavlja minijaturne OLED zaslone iznimno visokih rezolucija, veličine svega 0,61 inča dostupnih u dvije verzije. Manja verzija je u boji i ima rezoluciju od 1280 x 1024 točaka (gustoća od 2687 piksela po inču), a druga verzija je crno-bijela s 2560 x 2048 piksela i gustoćom od 5374 ppi. Zasloni imaju kontrast 100 000 : 1 i iznimno nisku potrošnju elektične energije od 0,2W. Navedeni će se zasloni rabiti primar-

no u vojne svrhe za ciljanje i noćno gledanje, ali također i u medicinskim i profesionalnim fotografskim aparatima.

HUD NAOČALE

Google planira predstaviti svoje prve naočale s ugrađenim ekranom i kamerom, a njihovim malenim računalom upravljati će Android. Povezivat će se na Googleove geolokacijske servere gdje će preuzimati podatke o lokacijama kraj kojih prolazimo. Naočale već postoje u prototipskoj inačici i nalik su Oakleyevim THUMP naočalama sa slike. Opremljene su bežičnom WiFi/3G vezom te iznimno malenim fotoaparatom/kamerom namijenjenim za skupljanje informacija i okidanje fotografija. Navigacijskim sustavom u njima upravlja se (klikanje i skrolanje) naginjanjem glave. Iako je prije bilo najavljeno da će HUD (heads-up display) biti na oba stakla, zapravo je samo na jednom i nema potpore za 3D konfiguraciju. Prednost je što bi uporabom Androida i GPS-a na zaslonu bilo još lakše pronaći određena mjesta ili informacije o svijetu oko nas.

DOLPHIN I NA iPhoneU

Dolphin Browser, alternativni web-preglednik svoju je popularnost stekao prvo na Android platformi, a od nedavno je dostupan i za iPhone. Dopušta upravljanje gestama koje je moguće i proizvoljno definirati tako da primjerice iscrtavanjem slova "f" na ekranu automatski otvarate stranicu Facebooka. Nudi i mnogo drugih mogućnosti kao što je Webzine za lakše praćenje socijalnih mreža, početna stranica sa "speed dial" sučeljem koje vam dopušta da napravite kratice za neke vaše omiljene sajtove, potpora za otvaranje web-stranica u karticama (taboviima) te mogućnost proširenja s više od šezdesetak dodataka... Brzim sklizanjem prsta s lijeva na desno otvorit će sve vaše predbilježene linkove koje možete organizirati po mapama. Sklizanjem u obrnutom smjeru dobivate različite mogućnosti prilagodbe i podešavanja, čišćenje cookiesa i štošta drugo. Tabletimu je namijenjena HD inačica. Iako Dolphin nudi mnoštvo opcija, nije pretrpan, i nema nekih spomena vrijednih bugova a istodobno uspijeva stranice otvoriti za manje vremena nego Safari. Najbolje od svega - Dolphin Browser je potpuno besplatan!

NOVI NIKONOV HIGH-END

Nikon je predstavio D800 - još jedan high-end SLR u svojoj ponudi. Fotoaparat je zasnovan na full frame senzoru s rezolucijom od čak 36,3 megapiksela (7360 x 4912 piksela) i brzinom uzastopnog okidanja od skromne četiri sličice po sekundi. Tražilo ima pokrivenost od 100 %, ISO raspon ide od 100 do 6400 (50 - 25600), a za fotografije je zadužen novi EXPEED 3™ senzor zajedno s 91 000-pixelnim RGB Matrix senzorom. Senzor detaljno analizira svaki pojedini prizor, vrhunski je precizan, može otkriti ljudska lica zapanjujućom točnošću, čak i samo uz upotrebu optičkog tražila, fokus je izведен kroz 51 točku. Ljubitelji videosnimanja također će biti zadovoljni - tu je full HD video s potpunom manualnom kontrolom a za one koji trebaju profesionalni videozraz, D800 ima mogućnost izlaza nekomprimiranog pregleda uživo za vanjske snimače i zaslone. Osim vanjskog stereoulaza za mikrofon, tu je i audioizlaz za vanjske slušalice koji vam omogućuje izdvojeno fino podešavanje zvuka prije i tijekom snimanja filma. Brz prijenos snimljenog materijala na računalo sa SDXC ili CF memorijske kartice osigurava USB 3.0 priključak. Inače, u prodaju su puštena dva modela, odnosno standardni D800 i D800E, model bez anti-aliasing filtera koji ima malo oštriju sliku, ali s moire artefaktima.

OPET ACEROV NETTOP

Acer je predstavio novi nettop pod oznakom Revo RL70. Dizajnom je sličan dosadašnjim izdanjima tako da je i dalje pogodan za upotrebu kao HTPC ili kao kućno multimedijalno računalo. Hardversku osnovu čini AMD-ov dvojezgreni APU E-450 takta 1,65 GHz s integriranim grafičkom jezgrom Radeon HD 6320. Ugrađeno je i 2 GB radne memorije te 500-gigabajtni disk. Što se tiče povezivosti, Revo RL70 ima ukupno šest USB 2.0 konektora, gigabajtni Ethernet i bežičnu mrežnu karticu, VGA i HDMI videoizlaze te optički S/PDIF audioizlaz. Na prednjoj su strani uređaja standardni audiokonektori za mikrofon i slušalice te čitač memorijskih kartica.

Mladen VERŠIĆ

Range Rover Classic

Range Rover Classic proizvodio se od 1970. do 1996. pod tvorničkom oznakom P 38 A. Tijekom proizvodnje u vozilo su ugrađivani roverovi benzinski motori 3,5, 3,9 i 4,2 litre u V 8 izvedbi s rasplinjačem ili neposrednim ubrizgavanjem goriva i tri vrste turbodizelskih motora. Dva su bila proizvod talijanskog proizvođača VM od 2,4 i 2,5 litre serije i dva Roverova od 2,5 litre, oznake 200 i 300 Tdi. Prijenos snage ostvarivao se ručnim mjenjačima s 4 ili 5, odnosno automatskim mjenjačima s 3 ili 4 stupnja prijenosa. Pogon je bio na zadnjim kotačima, a prednji pogon i redukcija uključivali su se ručno prema uvjetima vožnje i potrebe. Ovisno o vrsti motora i mjenjaču, vozilo je dosezalo brzinu od 153 do 180 km/sat, a za postignuće brzine od 0 do 100 km bilo mu je potrebno 17,6 sekundi. Najviše vozila proizvedeno je s benzinskim motorom od 3,5 litara i

Snimio D. KIRIN

snage 120 Kw/163 KS kod 4000 okretaja u minuti, koji je prosječno trošio cca 15 l/100 km, dok su dizelski motori bili malo štedljiviji: 11,5 do 15 l/100. Vozilo je na tržište dolazilo s troja ili petera vrata, a nikada nije proizvedeno u vojnoj inačici, premda je po svojim tehničkim karakteristikama i mogućnostima svladavanja terena bilo ispred nekih modela vojnih terenskih vozila toga doba. Model je tijekom proizvodnje proizveden u sedam različitih inačica, a ovaj predstavljeni je serije In Vogue koja se proizvo-

dila od 1983. do 1995. To je luksuzna inačica koja je izvana bila prepoznatljiva po specifičnim aluminijskim naplascima i drugaćijem dizajnerskom uređenju zadnjih bočnih prozora. Unutrašnjost je bila bogatije opremljena. Ovaj model Range Rovera bio je i Papamobil, a uspješno je sudjelovao 1979. i 1981. na reliju Pariz-Dakar.

Tijekom 1991. vozilo na slici je bilo u uporabi Ureda Predsjednika, a njime se služio predsjednik Franjo Tuđman. Godinu dana poslije dolazi u vojnopolicijske postrojbe (Uprava Vojne policije i 66. bojna Vojne policije) gdje se rabi do 1997.

Vozilo je služilo za obavljanje vojnopolicijskih zadaća: osiguranje Predsjednika RH, osiguranje vojnih izaslanstava prilikom posjeta OSRH-u i za obavljanje borbenih zadaća: operacije Dubrovačko zalede, Jug i Maslenica.

HRVATSKI VOJNIK

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)

Urednici i novinari: Leida Parllov (leida.parlov@mohr.hr),
Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com), Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com)

Lektorice: Gordana Jelavić, Milenka Pervan Stipić

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Josip Kopi, Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Damir Bebek, Predrag Belušić

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3786-348

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisak: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje,
p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 5000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2012.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

www.carabinieri.it

web info

Za ozbiljnije surfanje web-stranicom talijanskih karabinjera svakako je potrebno znati bar malo talijanskog. Naime, inačica na tom jeziku mnogo je detaljnija od alternativnih, koje su na engleskom, francuskom, njemačkom i španjolskom. Dakle, ako želite redovne vijesti, multimediju i niz drugih detalja, koje bi trebala imati svaka ozbiljna web-stranica, utipkajte www.carabinieri.it. Želite li samo osnovne informacije o povijesti, misijama, ustroju i sličnom, kliknite na podlinkove s drugim jezicima. U svakom slučaju, i to će vam biti dovoljno za malo šиру sliku o zanimljivim postrojbama naših prekomorskih susjeda...

D. VLAHOVIĆ

